Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Henrik Ibsen.
Titel | Title:	Hedda Gabler : Skuespil i fire Akter
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Gyldendal, 1890
Fysiske størrelse | Physical extent:	236 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

55. - 140.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021269590

HEDDA GABLER.

SKUESPIL I FIRE AKTER

AF

HENRIK IBSEN.

KØBENHAVN.
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).
GRÆBES BOGTRYKKERI.
1890.

Omtrent samtidig med nærværende originaludgave fremkommer en engelsk, en tysk og en fransk af forfatteren autoriseret udgave. Noget senere følger en italiensk og en ungarsk.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

HEDDA GABLER.

PERSONERNE:

Jørgen Tesman, stipendiat i kulturhistorie.

Fru Hedda Tesman, hans hustru.

Frøken Juliane Tesman, hans tante.

Fru Elvsted.

Assessor Brack.

Ejlert Løvborg.

Berte, tjenestepige hos Tesmans.

Handlingen foregår i Tesmans villa i den vestlige del af byen.

FØRSTE AKT.

(Et rummeligt, smukt og smagfuldt udstyret selskabsværelse, dekoreret i mørke farver. På bagvæggen er en bred døråbning med tilbageslåede portièrer. Denne åbning fører ind i et mindre værelse, der er holdt i samme stil som selskabsværelset. På væggen til højre i dette er en fløjdør, der fører ud til forstuen. På den modsatte væg, til venstre, en glasdør, ligeledes med tilbageslåede forhæng. Gennem ruderne sés en dél af en udenfor liggende overbygget veranda og løvtræer i høstfarve. Fremme på gulvet står et ovalt tæppebelagt bord med stole omkring. Foran på væggen til højre en bred, mørk porcelænsovn, en højrygget lænestol, en fodskammel med pude og to taburetter. Oppe i krogen til højre en hjørnesofa og et lidet rundt bord. Foran til venstre, lidt ud fra væggen, en sofa. Ovenfor glasdøren et pianoforte. På begge sider af døråbningen i baggrunden står etagèrer med terrakotta- og majolikasager. — Ved bagvæggen af det indre værelse sés en sofa, et bord og et par stole. Over denne sofa hænger portrættet af en smuk ældre mand i generalsuniform. Over bordet en hængelampe med mat, mælkefarvet glaskuppel. — Rundt om i selskabsværelset er en mængde blomsterbuketter stillet i vaser og glasse. Andre ligger på bordene. Gulvene i begge værelser er belagte med tykke tæpper. — Morgenbelysning. Solen skinner ind gennem glasdøren.)

(Frøken Juliane Tesman, med hat og parasol, kommer ind fra forstuen, fulgt af Berte, som bærer en buket, omviklet med papir. Frøken Tesman er en godt og godmodigt udseende dame på omkring 65 år. Net men enkelt klædt i grå spadsérdragt. Berte er en pige lidt til års, med et jævnt og noget landligt ydre.)

FRØKEN TESMAN
(standser indenfor døren, lytter og siger dæmpet):

Nej såmæn om jeg tror de er kommet på benene endnu!

BERTE
(ligeledes dæmpet).

Det var jo det, jeg sa', frøken. Tænk, — så sent, som dampbåden kom inat. Og så bagefter da! Jøsses, — alt det, som unge fruen skulde ha' pakket ud, før hun kunde komme sig til ro.

FRØKEN TESMAN.

Ja, ja, — lad dem bare få hvile sig godt ud. Men frisk morgenluft skal de da rigtig ha' ind til sig, når de kommer.

(Hun går hen til glasdøren og slår den vidt op.)

BERTE
(ved bordet, rådvild, med buketten i hånden).

Nej så min sandten om her er en skikkelig plads mere. Jeg mener, jeg får sætte den her, jeg, frøken.

(Stiller buketten op foran på pianofortet.)

FRØKEN TESMAN.

Ja, nu har du altså fåt dig et nyt herskab, min kære Berte. Gud skal vide, det faldt mig tungere end tungt at gi' slip på dig.

BERTE
(grædefærdig).

End jeg da, frøken! Hvad skal jeg da sige? Jeg, som nu i så mange herrens år har været i frøkenernes brød.

FRØKEN TESMAN.

Vi får ta' det med ro, Berte. Der er sandfærdelig ikke andet for. Jørgen må ha' dig i huset hos sig, sér du. Han må det. Du har jo været vant til at stelle for ham lige siden han var en liden gut.

BERTE.

Ja men, frøken, jeg tænker så svært på hende, som hjemme ligger. Hun, stakker, som er så rent hjælpeløs. Og så med den nye pigen da! Aldrig i verden lærer hun at gøre det til pas for det syge menneske.

FRØKEN TESMAN.

Å, jeg skal nok få lært hende op til det. Og det meste tar jeg da på mig selv, skønner du. For min stakkers søsters skyld behøver du ikke at være så urolig, min kære Berte.

BERTE.

Ja, men så er der en anden ting også, frøken.

Jeg er rigtig så ræd for, at jeg ikke skal gøre det til lags for den unge fruen.

Frøken Tesman.

Nå, herre gud, — i førstningen kan der vel kanské være et eller andet sådant —

Berte.

For hun er visst svært fin på det.

Frøken Tesman.

Det kan du vel tænke. General Gablers datter. Slig, som hun var vant til at ha' det, mens generalen leved. Kan du mindes, når hun red med sin far ud over vejen? I den lange sorte klædeskjolen? Og med fjær på hatten?

Berte.

Jo-jo, — det skulde jeg mene! — Men nej så min sandten om jeg tænkte, at der skulde bli' et par af hende og kandidaten dengang.

Frøken Tesman.

Ikke jeg heller. — Men det er sandt — du Berte, — mens jeg husker det: herefter må du ikke kalde Jørgen for kandidaten. Du må si' doktoren.

BERTE.

Ja, det snakked unge fruen om også — i nat, — straks de var kommet ind af døren. Er det da så, frøken?

FRØKEN TESMAN.

Ja såmæn er det så. Tænk dig til, Berte, — de har gjort ham til doktor i udlandet. Nu, på rejsen, forstår du. Jeg vidste ikke det skabte ordet af det, — før han fortalte det nede på dampskibsbryggen.

BERTE.

Ja-ja, han kan nok bli' til hvad det skal være, han. Så flink, som han er. Men jeg trode nu aldrig, at han vilde gi' sig til at kurere på folk også.

FRØKEN TESMAN.

Nej, det er ikke slig doktor han er ble't. — (nikker betydningsfuldt.) For resten kan du nok snart komme til at kalde ham for noget, som er endda stadseligere.

BERTE.

Å nej da! Hvad blir det for noget, frøken?

FRØKEN TESMAN
(smiler).

Hm, — ja, det skulde du bare vide! — (be-

væget.) Ak, herre min gud, — om salig Jochum kunde få skue op af sin grav og sé, hvad der er ble't af hans lille gut! (ser sig om.) Men hør her, Berte, — hvorfor har du gjort det? Ta't varetrækkene af alle møblerne?

BERTE.

Fruen sa', jeg skulde gøre det. Hun kan ikke like varetræk på stolene, sa' hun.

FRØKEN TESMAN.

Vil de da holde sig her inde — sådan til daglig?

BERTE.

Ja, det lod til det. På fruen da. For han selv, — doktoren, — han sa' ingenting.

(JØRGEN TESMAN kommer trallende fra højre side inde i bagværelset, bærende på en tom, åben håndkuffert. Han er en middelhøj, ungdommeligt udseende mand på 33 år, noget fyldig, med et åbent, rundt, fornøjet ansigt, blondt hår og skæg. Bærer briller og er klædt i en bekvem, noget skødesløs husdragt.)

FRØKEN TESMAN.

Godmorgen, godmorgen, Jørgen!

TESMAN
(i døråbningen).

Tante Julle! Kære tante Julle! (går hen og

ryster hendes hånd.) Helt her ude — så tidlig på dagen! Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Ja, du kan da tænke, at jeg måtte sé lidt indom til jer.

TESMAN.

Og det endda du ikke har fåt dig nogen ordentlig nattero!

FRØKEN TESMAN.

Å, det gør mig ingen verdens ting.

TESMAN.

Nå, du kom vel ellers godt hjem fra bryggen? Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Ja såmæn gjorde jeg det, — gud ske lov. Assessoren var så snil, at han fulgte mig lige til døren.

TESMAN.

Det gjorde os ondt, at vi ikke kunde ta' dig op i vognen. Men du så jo selv —. Hedda havde så mange æsker, som måtte med.

FRØKEN TESMAN.

Ja, det var rigtig svært, så mange æsker hun havde.

BERTE
(til Tesman).

Skulde jeg kanske gå ind og spørge fruen, om der var noget, jeg kunde hjælpe hende med?

TESMAN.

Nej tak, Berte, — det er ikke værdt du gør det. Hvis hun vil dig noget, så ringer hun, sa' hun.

BERTE
(mod højre).

Ja-ja da.

TESMAN.

Men sé her, du, — tag denne her kufferten med dig.

BERTE
(tar den).

Den sætter jeg op på loftet.

(Hun går ud gennem forstuedøren.)

TESMAN.

Tænk dig, du, tante, — hele den kufferten havde jeg stoppende fuld af bare afskrifter. Det

er rent utroligt, du, hvad jeg har fået samlet sammen rundt om i arkiverne. Gamle mærkelige sager, som ingen mennesker har vidst besked om —

Frøken Tesman.

Ja, ja, du har nok ikke spildt din tid på bryllupsrejsen, du, Jørgen.

Tesman.

Nej, det tør jeg nok sige. Men ta' så hatten af dig, tante. Se her! Lad mig få knytte op sløjfen. Hvad?

Frøken Tesman
(mens han gør det).

Å herre gud, — dette her er jo akkurat ligesom om du var hjemme hos os endnu.

Tesman
(vender og drejer hatten i hånden).

Nej, — for en pén, stadselig hat, du har lagt dig til!

Frøken Tesman.

Den har jeg købt for Heddas skyld.

Tesman.

For Heddas skyld? Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Ja, for at ikke Hedda skal ha' skam af mig, om vi kommer til at gå sammen på gaden.

TESMAN
(klapper hende på kindet).

Du tænker nu også på alting, du, tante Julle! (lægger hatten på en stol ved bordet.) Og så, — ser du, — så slår vi os ned her i sofaen. Og prater lidt sammen til Hedda kommer.

(De sætter sig. Hun stiller sin parasol i sofahjørnet.)

FRØKEN TESMAN
(tar begge hans hænder og ser på ham).

Hvor velsignet godt det er at ha' dig lyslevende for øjnene igen, Jørgen! Å, du, — salig Jochums egen gut!

TESMAN.

Og for mig da! At få sé dig igen, tante Julle! Du, som har været mig både i fars og i mors sted.

FRØKEN TESMAN.

Ja, jeg véd nok, at du vil bli' ved at holde af dine gamle tanter.

TESMAN.

Men altså slet ikke nogen bedring med tante Rina. Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Å nej, du, — der er nok ikke nogen bedring at vente for hende, stakker. Hun ligger sådan hen, som hun nu har ligget i alle de årene. Men vorherre lad mig bare få beholde hende en tid endnu! For ellers véd jeg ikke min arme råd med livet, Jørgen. Mest nu, sér du, da jeg ikke har dig at stelle for længer.

TESMAN
(klapper hende på ryggen).

Så, så, så —!

FRØKEN TESMAN
(slår pludselig over).

Nej, men tænke sig til, at du er ble't en gift mand, Jørgen! — Og så, at det blev dig, som gik af med Hedda Gabler! Den dejlige Hedda Gabler. Tænk det! Hun, som havde så mange kavallerer omkring sig!

TESMAN
(traller lidt og smiler tilfreds).

Ja, jeg tror nok, jeg har adskillige gode venner her, som går omkring i byen og misunder mig. Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Og så at du fik gøre så lang en bryllupsrejse da! Over fem, — næsten sex måneder —

TESMAN.

Nå, — for mig har det jo været et slags studierejse også. Alle de arkiverne, som jeg måtte undersøge. Og så den mængde bøger, jeg måtte læse igennem, du!

FRØKEN TESMAN.

Ja, det er vel så, det. (fortroligere og lidt dæmpet.) Men hør nu her, Jørgen, — har du så ikke noget — noget sådant extra at fortælle mig?

TESMAN.

Fra rejsen?

FRØKEN TESMAN.

Ja.

TESMAN.

Nej, jeg véd ikke noget andet, end det, jeg har skrevet om i brevene. At jeg har ta't doktorgraden dernede — det fortalte jeg dig jo igår.

FRØKEN TESMAN.

Ja, sådant noget, ja. Men jeg mener, — om du ikke har nogen — nogen sådanne — udsigter —?

TESMAN.

Udsigter?

FRØKEN TESMAN.

Herre gud, Jørgen, — jeg er da din gamle tante!

TESMAN.

Jo-visst har jeg udsigter, jo.

FRØKEN TESMAN.

Nå!

TESMAN.

Jeg har jo de aller bedste udsigter til at bli' professor en af dagene.

FRØKEN TESMAN.

Ja, professor, ja —

TESMAN.

Eller, — jeg kan gerne sige, jeg har visshed for, at jeg blir det. Men, snille tante Julle, — det véd du jo selv så godt!

FRØKEN TESMAN
(småleende).

Ja visst gør jeg så. Du har ret i det. (slår over.) — Men det var rejsen, vi snakked om. — Den må da ha' kostet svært mange penge, Jørgen?

TESMAN.

Nå, herre gud, — det store stipendium hjalp da et godt stykke på vejen.

FRØKEN TESMAN.

Men jeg kan bare ikke skønne, at du fik det til at strække til for to.

TESMAN.

Nej, nej, det er ikke så ligetil at skønne heller? Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Og så det til, når det er en dame, en rejser med. For det skal nu falde så urimelig meget dyrere, har jeg hørt sige.

TESMAN.

Ja, det forstår sig, — noget dyrere falder det jo. Men Hedda måtte ha' den rejsen, tante! Hun måtte virkelig det. Det vilde ikke ha' passet sig andet.

FRØKEN TESMAN.

Nej, nej, det vilde vel ikke det. For en bryllupsrejse hører jo ligesom til nutildags. — Men sig mig så, — har du nu fåt sét dig rigtig om i lejligheden?

TESMAN.

Ja, det kan du tro. Jeg har været på færde lige siden det blev lyst.

FRØKEN TESMAN.

Og hvad synes du så om det alt sammen?

TESMAN.

Udmærket! Ganske udmærket! Der er bare det, jeg ikke kan forstå, hvad vi skal gøre med de to tomme værelserne, som ligger imellem bagstuen der og Heddas sovekammer.

FRØKEN TESMAN
(smålér).

Å, min kære Jørgen, dem kan der nok bli' brug for — sådan med tiden.

TESMAN.

Ja, det har du sandelig ret i, tante Julle! For efterhånden som jeg forøger min bogsamling, så —. Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Netop, min kære gut. Det var bogsamlingen, jeg tænkte på.

TESMAN.

Mest glad er jeg nu for Heddas skyld. Før

vi blev forlovet, sa' hun jo så tidt, at hun aldrig brød sig om at bo noget andet steds, end i statsrådinde Falks villa.

FRØKEN TESMAN.

Ja, tænk, — og så skulde det træffe sig så, at den blev til salgs. Just som I var rejst.

TESMAN.

Ja, tante Julle, vi havde rigtignok lykken med os. Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Men dyrt, min kære Jørgen! Dyrt blir det for dig, — alt dette her.

TESMAN
(ser lidt forsagt på hende).

Ja, det blir vel kanske det, tante?

FRØKEN TESMAN.

Å, du store gud!

TESMAN.

Hvor meget, tror du? Så omtrent? Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Nej, det kan jeg umulig vide, før alle regningerne kommer.

TESMAN.

Nå, heldigvis så har jo assessor Brack betinget så læmpelige vilkår for mig. Det skrev han selv til Hedda.

FRØKEN TESMAN.

Ja, ængst dig aldrig for det, min gut. — Møblerne og alle tæpperne har jeg desuden gi't sikkerhed for.

TESMAN.

Sikkerhed? Du? Kære tante Julle, — hvad slags sikkerhed kunde du gi'?

FRØKEN TESMAN.

Jeg har gi't anvisning på rentepengene.

TESMAN
(springer op).

Hvad! På dine — og tante Rinas rentepenge!

FRØKEN TESMAN.

Ja, jeg vidste ikke nogen anden udvej, sér du.

TESMAN
(stiller sig foran hende).

Men er du da ble't rent gal, tante! De rentepengene, — det er jo det eneste, som du og tante Rina har at leve af.

FRØKEN TESMAN.

Nå, nå, — tag da ikke så på vej for det. Det hele er bare en formsag, skønner du. Det sa' assessor Brack også. For det var ham, som var så snil at ordne det alt sammen for mig. Bare en formsag, sa' han.

TESMAN.

Ja, det kan være godt nok. Men alligevel —

FRØKEN TESMAN.

For nu får du jo din egen gage at ta' af. Og, herre gud, om vi også måtte punge lidt ud —? Spæ' lidt til i førstningen —? Det vilde jo bare være ligesom en lykke for os, det.

TESMAN.

Å, tante, — aldrig blir du da træt af at ofre dig for mig!

FRØKEN TESMAN
(rejser sig og lægger hænderne på hans skuldre).

Har jeg da nogen anden glæde i denne verden end at jævne vejen for dig, min kære gut? Du, som hverken har havt far eller mor at holde dig til. Og nu står vi ved målet, du! Det kunde sé sort ud imellemstunder. Men, gud ské lov, nu er du ovenpå, Jørgen!

TESMAN.

Ja, det er i grunden mærkeligt, sådan som alting har føjet sig.

FRØKEN TESMAN.

Ja, — og de, som stod dig imod — og vilde stænge for dig, — de får såmæn ligge under. De er faldne, de, Jørgen! Han, som var dig den farligste, — han faldt nu værst, han. — Og nu ligger han der, som han har redet for sig, — stakkers forvildede menneske.

TESMAN.

Har du hørt noget om Ejlert? Siden jeg rejste, mener jeg.

FRØKEN TESMAN.

Ikke andet end at han skal ha' git ud en ny bog.

TESMAN.

Hvad for noget! Ejlert Løvborg? Nu nylig? Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Ja, de siger så. Gud véd, om der kan være stort ved den, du? Nej, når *din* nye bog kommer, — det blir vel noget andet, det, Jørgen! Hvad skal den handle om?

TESMAN.

Den kommer til at handle om den brabantske husflid i middelalderen.

FRØKEN TESMAN.

Nej, tænk, — at du kan skrive om sådant noget også!

TESMAN.

For resten kan det komme til at vare længe med den bogen endnu. Jeg har jo disse vidtløftige samlinger, som må ordnes først, ser du.

FRØKEN TESMAN.

Ja, ordne og samle, — det kan du rigtignok. Du er ikke for ingenting salig Jochums søn.

TESMAN.

Jeg glæder mig også så svært til at gå ivej med det. Helst nu, da jeg har fået mit eget hyggelige hus og hjem til at arbejde i.

FRØKEN TESMAN.

Og først og fremst nu, da du har fået hende, som dit hjerte begærte, kære Jørgen.

TESMAN
(omfavner hende).

Å ja, ja, tante Julle! Hedda, — det er nu

det aller dejligste af det hele! (ser mod døråbningen.) Der tror jeg hun kommer. Hvad?

(Hedda kommer fra venstre side gennem bagværelset. Hun er en dame på 29 år. Ansigt og skikkelse ædelt og fornemt formet. Hudfarven er af en mat bleghed. Øjnene er stålgrå og udtrykker en kold, klar ro. Håret er smukt mellembrunt, men ikke synderlig fyldigt. Hun er klædt i en smagfuld, noget løst siddende formiddagsdragt.)

Frøken Tesman
(går Hedda imøde).

Godmorgen, kære Hedda! Hjertelig godmorgen!

Hedda
(rækker hende hånden).

Godmorgen, kære frøken Tesman! Så tidlig på visit? Det var jo venligt.

Frøken Tesman
(synes noget forlegen).

Nå, — har så den unge fruen sovet godt i sit nye hjem?

Hedda.

Å jo, tak! Så tålelig.

Tesman
(lér).

Tålelig! Nej, nu er du god, Hedda! Du sov såmæn som en sten, da jeg stod op.

HEDDA.

Heldigvis. For resten så må man jo vænne sig til alt nyt, frøken Tesman. Sådan lidt efter lidt. (ser mod venstre.) Uh, — der har pigen sat altandøren åben. Her står ind et helt hav af sol.

FRØKEN TESMAN
(går mod døren).

Nå, så skal vi lukke.

HEDDA.

Nej, nej, ikke det! Kære Tesman, træk forhængene sammen. Det gir mildere lys.

TESMAN
(ved døren).

Ja vel, — ja vel. — Se så, Hedda, — nu har du både skygge og frisk luft.

HEDDA.

Ja, frisk luft kan her virkelig behøves. Alle disse velsignede blomsterne —. Men, kære, — vil De ikke ta' plads, frøken Tesman?

FRØKEN TESMAN.

Nej mange tak. Nu ved jeg jo, at her står godt til, — gud ske lov! Og så får jeg sé at komme mig hjemover igen. Til hende, som ligger og venter så sårt, stakker.

TESMAN.

Hils hende endelig så mange gange fra mig, du. Og sig, at jeg kommer indom og ser til hende senere idag.

FRØKEN TESMAN.

Ja, ja, det skal jeg nok gøre. Men det er sandt, Jørgen — (famler i kjolelommen.) Det havde jeg sånær glemt. Her har jeg noget med til dig.

TESMAN.

Hvad er det for noget, tante? Hvad?

FRØKEN TESMAN
(trækker op en flad pakke i avispapir og rækker ham den).

Se her, min kære gut.

TESMAN
(åbner).

Nej, herre gud, — har du gemt dem for mig, tante Julle! Hedda! Det er virkelig rørende, du! Hvad?

HEDDA
(ved etagèrerne til højre).

Ja, kære, hvad er det da?

TESMAN.

Mine gamle morgensko! Tøflerne, du!

HEDDA.

Ja så. Jeg husker, du talte ofte om dem på rejsen.

TESMAN.

Ja, jeg savned dem så svært. (går hen til hende.) Her skal du få sé dem, Hedda!

HEDDA
(går hen mod ovnen).

Nej tak, det bryr jeg mig virkelig ikke om.

TESMAN
(følger efter).

Tænk, du, — de har tante Rina ligget og broderet for mig. Så syg, som hun var. Å, du kan ikke tro, hvor mange erindringer, der knytter sig til dem.

HEDDA
(ved bordet).

Ikke egentlig for mig.

FRØKEN TESMAN.

Det kan jo Hedda ha' ret i, Jørgen.

TESMAN.

Ja, men jeg synes, at nu, da hun hører til familjen —

HEDDA
(afbrydende).

Med den pigen kommer vi visst aldrig ud af det, Tesman.

FRØKEN TESMAN.

Ikke ud af det med Berte?

TESMAN.

Kære, — hvor falder du på det? Hvad?

HEDDA
(peger).

Se der! Der har hun lagt sin gamle hat efter sig på stolen.

TESMAN
(forskrækket, slipper morgenskoene på gulvet).

Men Hedda da —!

HEDDA.

Tænk, — om nogen kom og så sligt.

TESMAN.

Nej men, Hedda, — det er jo tante Julles hat!

HEDDA.

Så?

FRØKEN TESMAN
(tager hatten).

Ja såmæn er det min. Og gammel er den nu for resten ikke, lille fru Hedda.

HEDDA.

Jeg så virkelig ikke så nøje på den, frøken Tesman.

FRØKEN TESMAN
(binder hatten på sig).

Det er sandfærdelig den første gang jeg har den på. Ja, det véd den gode gud, at det er.

TESMAN.

Og stadselig er den også. Rigtig pragtfuld!

FRØKEN TESMAN.

Å, der er måde med det, min kære Jørgen. (sér sig om.) Parasollen —? Nå her. (tar den.) For den er også min. (mumler.) Ikke Bertes.

TESMAN.

Ny hat og ny parasol! Nej, tænk, Hedda!

HEDDA.

Smukt og nydeligt er det.

TESMAN.

Ja, ikke sandt? Hvad? Men, tante, sé da

rigtig på Hedda, før du går! Sé, hvor smuk og nydelig hun er!

FRØKEN TESMAN.

Å, kære, det er da ikke noget nyt. Hedda har jo været dejlig alle sine dage.

(Hun nikker og går mod højre.)

TESMAN
(følger efter).

Ja, men har du lagt mærke til, hvor fyldig og frodig hun er ble't? Hvor svært hun har lagt sig ud på rejsen?

HEDDA
(går henover gulvet).

Å, lad da være —!

FRØKEN TESMAN
(har standset og vendt sig).

Lagt sig ud?

TESMAN.

Ja, tante Julle, du kan ikke så godt sé det, nu hun har den kjolen på sig. Men jeg, som har anledning til at —

HEDDA
(ved glasdøren, utålmodig).

Å, du har ikke anledning til nogenting!

TESMAN.

Det må være fjeldluften der nede i Tyrol —

HEDDA
(kort, afbrydende).

Jeg er akkurat nu, som da jeg rejste.

TESMAN.

Ja, det påstår du. Men nej såmæn om du er. Synes ikke du også, tante?

FRØKEN TESMAN
(har foldet hænderne og stirrer på hende).

Dejlig, — dejlig, — dejlig er Hedda. (går hen til hende, bøjer med begge hænder hendes hoved og kysser hende på håret.) Gud velsigne og bevare Hedda Tesman. For Jørgens skyld.

HEDDA
(gør sig læmpeligt løs).

Å —! Slip mig så.

FRØKEN TESMAN
(i stille bevægelse).

Hver evige dag kommer jeg indom til jer to.

TESMAN.

Ja, gør endelig det, tante! Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Farvel, — farvel!

(Hun går ud gennem forstuedøren. Tesman følger hende ud. Døren blir stående halvt åben. Tesman høres at gentage sine hilsener til tante Rina og takke for morgenskoene.)

(Samtidigt hermed går Hedda om på gulvet, hæver armene, knytter hænderne som i raseri. Slår så forhængene fra glasdøren, blir stående der og ser ud.)

(Lidt efter kommer TESMAN ind igen og lukker døren efter sig.)

TESMAN

(tar morgenskoene op fra gulvet).

Hvad er det du står og ser på, Hedda?

HEDDA

(igen rolig og behersket).

Jeg står bare og sér på løvet. Det er så gult. Og så vissent.

TESMAN

(pakker skoene ind og lægger dem på bordet).

Ja, vi er jo også ude i September nu.

HEDDA

(atter urolig).

Ja tænk, — nu er vi allerede i — i September.

TESMAN.

Synes du ikke tante Julle var underlig, du? Næsten højtidelig? Kan du begribe, hvad der gik af hende? Hvad?

HEDDA.

Jeg kender hende jo næsten ikke. Plejer hun ikke ofte være så?

TESMAN.

Nej, ikke på den måde som idag.

HEDDA
(går fra glasdøren).

Tror du hun tog sig nær af dette her med hatten?

TESMAN.

Å, ikke videre. Kanské en liden smule i øjeblikket —

HEDDA.

Men hvad er det også for manér at slænge sin hat fra sig her inde i salonen! Man bruger ikke det.

TESMAN.

Nå, du kan være viss på, tante Julle gør det ikke oftere.

HEDDA.

For resten så skal jeg nok jævne det ud med hende.

TESMAN.

Ja, kære, snille Hedda, hvis du vilde det!

HEDDA.

Når du går ind til dem senere idag, så kan du jo be' hende herud til iaften.

TESMAN.

Ja, det skal jeg rigtig gøre. Og så er der én ting til, som du kunde glæde hende så umådelig med.

HEDDA.

Nå?

TESMAN.

Hvis du bare kunde overvinde dig til at sige du til hende. For min skyld, Hedda? Hvad?

HEDDA.

Nej, nej, Tesman, — det må du, ved gud, ikke be' mig om. Jeg har sagt dig det engang før. Jeg skal prøve på at kalde hende tante. Og dermed får det være nok.

TESMAN.

Ja-ja da. Men jeg synes bare, at nu, da du hører til familjen, så —

HEDDA.

Hm, — jeg véd nu rigtignok ikke —

(Hun går opover gulvet mod døråbningen.)

TESMAN
(lidt efter).

Er der noget ivejen med dig, Hedda? Hvad?

HEDDA.

Jeg ser bare på mit gamle piano. Det står ikke rigtig godt sammen med alt dette andet.

TESMAN.

Første gang jeg hæver gage, så skal vi sé at få det byttet.

HEDDA.

Nej, nej, — ikke byttet. Jeg vil ikke af med det. Vi kan heller stille det der inde i bagværelset. Og så kan vi jo få et andet her i stedet. Sådan ved lejlighed, mener jeg.

TESMAN
(lidt forsagt).

Ja, — det kan vi jo også gøre.

HEDDA
(tar buketten på pianoet).

De blomster stod ikke her inat da vi kom.

TESMAN.

Tante Julle har visst havt dem med til dig.

HEDDA
(ser ind i buketten).

Et visitkort. (tar det ud og læser:) «Kommer igen senere på dagen». Kan du gætte, hvem det er fra?

TESMAN.

Nej. Fra hvem da? Hvad?

HEDDA.

Her står «Fru foged Elvsted».

TESMAN.

Nej virkelig? Fru Elvsted! Frøken Rysing, som hun hed før.

HEDDA.

Ja netop. Hun med det irriterende håret, som hun gik omkring og gjorde opsigt med. Din gamle flamme, har jeg hørt sige.

TESMAN
(lér).

Nå, det stod ikke længe på. Og så var det nu før jeg kendte dig, det, Hedda. Men tænk, — at hun er i byen.

HEDDA.

Besynderligt, at hun gør visit hos os. Jeg kender hende jo næsten bare fra institutet.

TESMAN.

Ja, jeg har såmæn heller ikke set hende på — gud véd, hvor lang tid. At hun kan holde det ud der oppe i slig en afkrog. Hvad?

HEDDA

(tænker sig om og siger pludseligt).

Hør, Tesman, — er det ikke der oppe et steds, at han holder til, — han, — Ejlert Løvborg?

TESMAN.

Jo, det er netop oppe på de kanter.

(BERTE kommer i døren til forstuen.)

BERTE.

Frue, nu er hun her igen, den damen, som var indom og gav blomster af for en stund siden. (peger.) De, som fruen står med.

HEDDA.

Ah, er hun det? Ja, vil De så la' hende komme ind.

(BERTE åbner døren for FRU ELVSTED og går selv ud. — Fru Elvsted er en spæd skikkelse med smukke, bløde ansigtsformer. Øjnene er lyseblå, store, runde og noget fremstående, med et forskræmt spørgende udtryk. Håret er påfaldende lyst, næsten hvidgult, og usædvanlig rigt og bølgende. Hun er et par år yngre end Hedda. Påklædningen er mørk visitdragt, der er smagfuld men ikke helt efter nyeste mode.)

HEDDA
(går hende venlig imøde).

God dag, bedste fru Elvsted. Det var da morsomt at få se Dem igen engang.

FRU ELVSTED
(nervøs, søger at beherske sig).

Ja, det er svært længe siden vi mødtes.

TESMAN
(rækker hende hånden).

Og vi to også. Hvad?

HEDDA.

Tak for Deres dejlige blomster —

FRU ELVSTED.

Å jeg be'r —. Jeg vilde ha' været her straks igår eftermiddag. Men så fik jeg høre, at De var ude på rejse —

TESMAN.

Er De nylig kommen til byen? Hvad?

FRU ELVSTED.

Jeg kom her til igår ved middagstider. Å, jeg blev så rent fortvilet, da jeg hørte, at De ikke var hjemme.

HEDDA.

Fortvilet! Hvorfor det?

TESMAN.

Men bedste, kære fru Rysing — fru Elvsted vilde jeg sige —

HEDDA.

Der er da vel ikke noget slags galt på færde?

FRU ELVSTED.

Jo, der er. Og jeg véd ikke noget levende menneske herinde, som jeg ellers kunde vende mig til.

HEDDA
(lægger buketten på bordet).

Kom, — så sætter vi os her på sofaen —

FRU ELVSTED.

Å, jeg har hverken rist eller ro til at sidde!

HEDDA.

Jo visst har De så. Kom så her.

(Hun drager fru Elvsted ned på sofaen og sætter sig ved siden af hende.)

TESMAN.

Nå? Og så, frue —?

HEDDA.

Er der hændt noget særdeles der oppe hos Dem?

Fru Elvsted.

Ja, — det både er og det ikke er. Å, — jeg vilde så inderlig gerne, at De ikke skulde misforstå mig —

Hedda.

Men så gør De rigtig rettest i at tale rent ud, fru Elvsted.

Tesman.

For det er da vel derfor De kommer. Hvad?

Fru Elvsted.

Ja, ja, — det er jo det. Og så får jeg da sige Dem, — hvis De ikke alt véd det, — at Ejlert Løvborg også er i byen.

Hedda.

Er Løvborg —!

Tesman.

Nej, er Ejlert Løvborg kommen tilbage igen! Tænk det, Hedda!

Hedda.

Herre gud, jeg hører det jo.

Fru Elvsted.

Han har nu alt været her en uges tid.

Tænke sig til, — en hel uge! I denne farlige by. Alene! Med alt det slette selskab, som her findes.

HEDDA.

Men, bedste fru Elvsted, — hvad kommer han egentlig Dem ved?

FRU ELVSTED
(sér forskræmt på hende og siger hurtigt):

Han har været lærer for børnene.

HEDDA.

For Deres børn?

FRU ELVSTED.

For min mands. Jeg har ingen.

HEDDA.

For stedbørnene altså.

FRU ELVSTED.

Ja.

TESMAN
(noget famlende).

Var han da så vidt, — jeg véd ikke hvorledes jeg skal udtrykke mig, — så vidt — regelmæssig i liv og levnet, at man kunde sætte ham til det? Hvad?

Fru Elvsted.

I de sidste par år har der ikke været noget at sige på ham.

Tesman.

Nej virkelig ikke? Tænk det, Hedda!

Hedda.

Jeg hører det.

Fru Elvsted.

Ikke det ringeste, forsikrer jeg Dem! Ikke i nogen henseende. Men alligevel —. Nu, da jeg véd ham her inde — i den store byen —. Og med de mange penge mellem hænderne. Nu er jeg så dødelig ræd for ham.

Tesman.

Men hvorfor blev han så ikke heller der oppe, hvor han var? Hos Dem og Deres mand? Hvad?

Fru Elvsted.

Da bogen var kommet ud, så havde han ikke længer rist eller ro på sig oppe hos os.

Tesman.

Ja, det er sandt, — tante Julle sa', han havde gi't ud en ny bog.

FRU ELVSTED.

Ja, en stor ny bog, som handler om kulturgangen — sådan i det hele. Det er nu en fjorten dage siden. Og da den blev købt og læst så meget — og gjorde så svært stor opsigt —

TESMAN.

Så det gjorde den altså? Da må det vel være noget, han har havt liggende fra sine gode dage.

FRU ELVSTED.

Fra før af, mener De?

TESMAN.

Ja vel.

FRU ELVSTED.

Nej, han har skrevet det alt sammen oppe hos os. Nu — i det sidste år.

TESMAN.

Det er jo glædeligt at høre, Hedda! Tænk det, du!

FRU ELVSTED.

Ak ja, når det nu bare måtte vare ved!

HEDDA.

Har De truffet ham her inde?

FRU ELVSTED.

Nej, endnu ikke. Jeg havde så megen møje med at få hans adresse opspurgt. Men nu imorges så fik jeg den da endelig.

HEDDA
(ser forskende hen til hende).

I grunden synes jeg, det er lidt underligt af Deres mand — hm —

FRU ELVSTED
(farer nervøst sammen).

Af min mand! Hvilket?

HEDDA.

At han sender Dem til byen i et sligt ærende. At han ikke rejser selv ind og sér til sin ven.

FRU ELVSTED.

Å, nej, nej, — min mand har ikke tid til det. Og så var det — nogen indkøb, jeg skulde gøre.

HEDDA
(smiler let).

Nå, det er jo en anden sag.

FRU ELVSTED
(rejser sig hurtigt og i uro).

Og nu bér jeg Dem så bønligt, herr Tes-

man, — tag godt imod Ejlert Løvborg, hvis han kommer til Dem! Og det gør han sikkert. Herre gud, — De har jo været så gode venner før i tiden. Og så er det jo de selv-samme studeringer, som De begge to driver på med. De samme videnskaber, — så vidt jeg kan skønne.

TESMAN.

Nå, det var det da før ialfald.

FRU ELVSTED.

Ja, og derfor bér jeg Dem så indstændigt, at De endelig — De også — at De vil ha' et vågent øje med ham. Å, ikke sandt, herr Tesman, — De lover mig dog det?

TESMAN.

Ja, så inderlig gerne, fru Rysing —

HEDDA.

Elvsted.

TESMAN.

Jeg skal såmæn gøre for Ejlert alt, hvad der bare står i min magt. Det kan De forlade Dem på.

FRU ELVSTED.

Å, hvor det er velsignet snilt af Dem!

(trykker hans hænder.) Tak, tak, tak! (forskrækket.) Ja, for min mand holder så svært af ham!

HEDDA
(rejser sig).

Du skulde skrive ham til, Tesman. For kanské han ikke kommer til dig sådan af sig selv.

TESMAN.

Ja, det turde vel være det rigtigste, det, Hedda? Hvad?

HEDDA.

Og gør det jo før jo heller. Nu straks, synes jeg.

FRU ELVSTED
(bønligt).

Å ja, dersom De vilde det!

TESMAN.

Jeg skriver i dette øjeblik. Har De hans adresse, fru — fru Elvsted?

FRU ELVSTED.

Ja. (tar en liden seddel op af lommen og rækker ham den.) Her står det.

TESMAN.

Godt, godt. Så går jeg ind — (sér sig om). Det er sandt, — tøflerne? Nå her.

(Tar pakken og vil gå.)

HEDDA.

Skriv nu endelig varmt og venskabeligt til ham. Og dygtig langt også.

TESMAN.

Ja, det skal jeg nok.

FRU ELVSTED.

Men endelig ikke et ord om, at jeg har bedt for ham!

TESMAN.

Nej, det forstår sig da af sig selv. Hvad?

(Han går igennem bagstuen til højre.)

HEDDA

(går hen til fru Elvsted, smiler og siger dæmpet):

Se så! Nu slog vi to fluer med et smæk.

FRU ELVSTED.

Hvorledes mener De det?

HEDDA.

Forstod De ikke, at jeg vilde ha' ham afsted?

FRU ELVSTED.

Ja, for at skrive det brevet —

HEDDA.

Og så for at få tale alene med Dem.

FRU ELVSTED
(forvirret).

Om dette samme!

HEDDA.

Ja just om det.

FRU ELVSTED
(angst).

Men der er ikke mere, fru Tesman! Virkelig ikke mere!

HEDDA.

Å jo såmæn er der så. Der er betydelig mere. Så meget forstår jeg da. Kom her, — så sætter vi os rigtig fortrolig sammen.

(Hun tvinger fru Elvsted ned i lænestolen ved ovnen og sætter sig selv på en af taburetterne.)

FRU ELVSTED
(ængstelig, ser paa sit uhr).

Men kære, bedste frue —. Jeg havde egentlig tænkt at gå nu.

HEDDA.

Å, det haster det da vel ikke med. — Nå? Fortæl mig nu lidt om hvorledes De har det i hjemmet.

Fru Elvsted.

Å, det er just det, som jeg nødigst af alt vilde røre ved.

Hedda.

Men til mig, kære —? Herre gud, vi gik jo i institutet sammen.

Fru Elvsted.

Ja, men De sad en klasse over mig. Å, hvor gruelig ræd jeg var for Dem dengang!

Hedda.

Var De ræd for mig?

Fru Elvsted.

Ja. Så gruelig ræd. For når vi mødtes på trapperne, så brugte De altid at ruske mig i håret.

Hedda.

Nej, gjorde jeg det?

Fru Elvsted.

Ja, og en gang sa' De, at De vilde svi'e det af mig.

Hedda.

Å, det var jo bare løs snak, kan De vide.

Fru Elvsted.

Ja, men jeg var så dum dengang. — Og så sidenefter ialfald — så er vi da kommet så langt — langt ifra hinanden. Vore kredse var jo så rent forskellige.

Hedda.

Nå, så vil vi sé at rykke hinanden nærmere igen. Hør nu her! I institutet sa' vi dog du til hinanden. Og så kaldte vi hinanden ved fornavn —

Fru Elvsted.

Nej, det tar De sikkert fejl i.

Hedda.

Nej visst gør jeg ikke, nej! Jeg husker det så tydeligt. Og derfor vil vi være fortrolige, nu som i gamle dage. (flytter sig nærmere på taburetten.) Se så! (kysser hende på kindet.) Nu siger du du til mig og kalder mig Hedda.

Fru Elvsted
(trykker og klapper hendes hænder).

Å, så megen godhed og venlighed —! Det er noget, jeg slet ikke er vant til.

Hedda.

Så, så, så! Og jeg siger du til dig, ligesom før, og kalder dig min kære Thora.

Fru Elvsted.

Thea heder jeg.

Hedda.

Ja rigtig. Naturligvis. Thea mente jeg. (ser deltagende på hende.) Så du er så lidet vant til godhed og venlighed, du, Thea? I dit eget hjem?

Fru Elvsted.

Å, dersom jeg havde noget hjem! Men jeg har ikke noget. Har aldrig havt noget.

Hedda
(ser lidt på hende).

Jeg har anet, at det måtte være noget af den slags.

Fru Elvsted
(stirrer hjælpeløst frem for sig).

Ja, — ja, — ja.

Hedda.

Jeg kan ikke rigtig huske det nu. Men var det ikke fra først af som husbestyrerinde, at du kom der op til fogdens?

Fru Elvsted.

Egentlig skulde det været som guvernante. Men hans hustru, — hun dengang, — hun var

svagelig, — og sengeliggende for det meste. Så måtte jeg ta' mig af huset også.

HEDDA.

Men så, — til slut, — så blev du husets frue.

FRU ELVSTED
(tungt).

Ja, så blev jeg det.

HEDDA.

Lad mig sé —. Hvor længe er nu omtrent det siden?

FRU ELVSTED.

At jeg blev gift?

HEDDA.

Ja.

FRU ELVSTED.

Det er nu en fem år siden.

HEDDA.

Ja rigtig; det må det være.

FRU ELVSTED.

Å disse fem år —! Eller mest de to-tre sidste da. Å, dersom De kunde tænke Dem til —

HEDDA
(slår hende let over hånden).

De? Fy, Thea!

FRU ELVSTED.

Nej, nej, jeg skal prøve på det. — Ja dersom — du bare kunde ane og forstå —

HEDDA
(henkastende).

Ejlert Løvborg har jo også været der oppe en tre års tid, tror jeg.

FRU ELVSTED
(ser usikkert på hende).

Ejlert Løvborg? Ja, — han har det.

HEDDA.

Kendte du ham allerede her fra byen af?

FRU ELVSTED.

Næsten slet ikke. Ja, det vil sige, — af navn naturligvis.

HEDDA.

Men så der oppe, — der kom han altså i huset til jer?

FRU ELVSTED.

Ja, han kom hver dag over til os. Han

skulde jo læse med børnene. For jeg alene kunde ikke i længden magte det alt sammen.

HEDDA.

Nej, det er begribeligt. — Og din mand —? Han er vel sagtens ofte ude på rejser?

FRU ELVSTED.

Ja. De — du kan vide, at som foged må han tidt rejse omkring i distriktet.

HEDDA
(læner sig mod stolarmen).

Thea, — stakkers søde Thea, — nu skal du fortælle mig alting, — således som det er.

FRU ELVSTED.

Ja, så får du spørge da.

HEDDA.

Hvorledes er egentlig din mand, du, Thea? Jeg mener, — sådan — i omgang. Er han god imod dig?

FRU ELVSTED
(undvigende).

Han tror visst selv, at han gør alt på det bedste.

HEDDA.

Jeg synes bare han må være altfor gammel for dig. Visst over de tyve år ældre?

FRU ELVSTED
(irriteret).

Det også. Det ene med det andet. Alt er mig imod hos ham! Vi ejer ikke en tanke sammen. Ingen verdens ting, — han og jeg.

HEDDA.

Men holder han ikke alligevel af dig? Sådan på sin måde?

FRU ELVSTED.

Å, jeg véd ikke, hvad han gør. Jeg er visst bare nyttig for ham. Og så koster det ikke så stort at holde mig. Jeg er billig.

HEDDA.

Det er dumt af dig.

FRU ELVSTED
(ryster på hovedet).

Kan ikke være anderledes. Ikke med ham. Han holder visst ikke rigtig af nogen anden end sig selv. Og så kanské lidt af børnene.

HEDDA.

Og så af Ejlert Løvborg, Thea.

FRU ELVSTED
(ser hen på hende).

Af Ejlert Løvborg! Hvor kan du falde på det?

HEDDA.

Men, kære, — jeg synes da, at når han sender dig helt herind til byen efter ham — (smiler næsten umærkeligt.) Og desuden så sa' du det jo selv til Tesman.

FRU ELVSTED
(med en nervøs trækning).

Nå så? Ja, jeg gjorde nok det. (udbryder dæmpet.) Nej, — jeg får lige så godt sige dig det først som sidst! For det kommer jo så for dagens lys alligevel.

HEDDA.

Men, min kære Thea —?

FRU ELVSTED.

Nå, kort og godt da! Min mand vidste sletikke af, at jeg rejste.

HEDDA.

Hvad for noget! Vidste ikke din mand af det!

FRU ELVSTED.

Nej naturligvis. Han var desuden ikke

hjemme. Var på rejse, han også. Å, jeg kunde ikke holde det ud længer, Hedda! Rent umuligt! Så alene, som jeg herefter vilde bli' deroppe.

HEDDA.

Nå? Og så?

FRU ELVSTED.

Så pakked jeg nogen af mine sager sammen, ser du. Det nødvendigste. Sådan i al stilhed. Og så gik jeg fra gården.

HEDDA.

Uden videre?

FRU ELVSTED.

Ja. Og rejste så med jernbanen lige herind til byen.

HEDDA.

Men, min kære gode Thea, — at du turde vove det!

FRU ELVSTED
(rejser sig og går hen over gulvet).

Ja, hvad i al verden skulde jeg vel andet gøre!

HEDDA.

Men hvad tror du da din mand vil sige, når du kommer hjem igen?

FRU ELVSTED
(ved bordet, ser hen på hende).

Der op til ham?

HEDDA.

Ja vel, — ja vel?

FRU ELVSTED.

Der op til ham kommer jeg aldrig mere.

HEDDA
(rejser sig og går nærmere).

Du er altså, — for fuldt alvor, — rejst ifra det altsammen?

FRU ELVSTED.

Ja. Jeg syntes ikke, der var andet for mig at gøre.

HEDDA.

Og så — at du gik så rent åbenlyst.

FRU ELVSTED.

Å, sligt noget kan jo ikke lægges dølgsmål på alligevel.

HEDDA.

Men hvad tror du så, folk vil sige om dig, Thea?

FRU ELVSTED.

De får i guds navn sige, hvad de vil. (sætter sig træt og tungt i sofaen.) For jeg har ikke gjort andet end jeg måtte gøre.

HEDDA
(efter en kort taushed).

Hvad tænker du nu at ta' dig til? Hvad vil du slå ind på?

FRU ELVSTED.

Det véd jeg ikke endnu. Jeg véd bare, at jeg må leve her, hvor Ejlert Løvborg lever. — Hvis jeg skal leve da.

HEDDA
(flytter en stol nærmere fra bordet, sætter sig hos hende og stryger hendes hænder).

Du, Thea, — hvorledes kom dette — dette venskabsforhold — mellem dig og Ejlert Løvborg?

FRU ELVSTED.

Å, det kom sådan lidt efter lidt. Jeg fik ligesom et slags magt over ham.

HEDDA.

Så?

FRU ELVSTED.

Han la' af sine gamle vaner. Ikke fordi

jeg bad ham om det. For det turde jeg aldrig gøre. Men han mærked nok, at sligt noget var mig imod. Og så lod han det fare.

HEDDA
(dølger et uvilkårligt hånsmil).

Du har altså genoprejst ham, — som man siger, — du, lille Thea.

FRU ELVSTED.

Ja, det siger han selv i det mindste. Og han, — på sin side, — han har gjort et slags virkeligt menneske ud af mig. Lært mig at tænke — og forstå både det ene og det andet.

HEDDA.

Læste han kanske med dig også?

FRU ELVSTED.

Nej, ikke just læste. Men han talte med mig. Talte om så uendelig mangt og meget. Og så kom den dejlige, lykkelige tid, da jeg fik dél i hans arbejde! Fik lov til at hjælpe ham!

HEDDA.

Så det fik du?

FRU ELVSTED.

Ja! Når han skrev noget, så måtte vi altid være sammen om det.

HEDDA.

Som to gode kammerater altså.

FRU ELVSTED
(livfuldt).

Kammerater! Ja tænk, Hedda, — så kaldte han det også! — Å, jeg burde jo føle mig så inderlig glad. Men jeg kan ikke det heller. For jeg véd jo ikke, om det vil vare ved i længden.

HEDDA.

Er du ikke sikrere på ham end som så?

FRU ELVSTED
(tungt).

En kvindeskygge står imellem Ejlert Løvborg og mig.

HEDDA
(ser spændt på hende).

Hvem kan det være?

FRU ELVSTED.

Véd ikke. En eller anden fra — fra hans fortid. En, som han visst aldrig rigtig har glemt.

HEDDA.

Hvad har han sagt — om dette her!

Fru Elvsted.

Han har bare en eneste gang — så løselig — tydet hen på det.

Hedda.

Nå! Og hvad sa' han så!

Fru Elvsted.

Han sa', at da de skiltes, så vilde hun ha' skudt ham med en pistol.

Hedda
(koldt, behersket).

Å hvad! Sligt noget bruger man da ikke her.

Fru Elvsted.

Nej. Og derfor så tror jeg det må være den rødhårede sangerinden, som han en tid —

Hedda.

Ja, det kan vel være.

Fru Elvsted.

For jeg husker, det blev sagt om hende, at hun gik med ladte våben.

Hedda.

Nå, — så er det naturligvis hende da.

FRU ELVSTED
(vrider hænderne).

Ja, men tænk dig, Hedda, — nu hører jeg, at den sangerinden, — hun er i byen igen! Å, — jeg er så rent fortvilet —

HEDDA
(skotter mod bagværelset).

Hys! Nu kommer Tesman. (rejser sig og hvisker.) Thea, — alt dette her må bli' imellem dig og mig.

FRU ELVSTED
(springer op).

Å ja, — ja! For guds skyld —!

(JØRGEN TESMAN, med et brev i hånden, kommer fra højre side gennem bagværelset.)

TESMAN.

Se så, — nu er epistelen fix og færdig.

HEDDA.

Det var jo vel. Men fru Elvsted vil nok gå, tror jeg. Bi lidt. Jeg følger med til haveporten.

TESMAN.

Du, Hedda, — kunde kanske Berte besørge dette her?

HEDDA
(tar brevet).

Jeg skal gi' hende besked.

(BERTE kommer fra forstuen.)

BERTE.

Assessor Brack er her og siger, at han gerne vilde hilse på herskabet.

HEDDA.

Ja, bed assessoren værs'god komme ind. Og så, — hør her, — kast så dette brevet i postkassen.

BERTE
(tar brevet).

Ja vel, frue.

(Hun åbner døren for ASSESSOR BRACK og går selv ud. Assessoren er en herre på 45 år. Undersætsig men velbygget og med elastiske bevægelser. Ansigtet rundagtigt med nobel profil. Håret kortklippet, næsten sort endnu og omhyggelig friseret. Øjnene livlige, spillende. Øjenbrynene tykke. Knebelsbarten ligeså, med afstudsede spidser. Han er klædt i elegant spadsérdragt, dog lidt for ungdommeligt for sin alder. Bruger lorgnet, som han nu og da lar falde.)

ASSESSOR BRACK
(med hatten i hånden, hilser).

Tør man sé indom så tidligt på dagen.

HEDDA.

Ja såmæn tør man så.

TESMAN
(trykker hans hånd).

Altid velkommen skal De være. (forestiller.) Assessor Brack — frøken Rysing —

HEDDA.

Åh —!

BRACK
(bøjer sig).

Ah, — glæder mig særdeles —

HEDDA
(sér på ham og lér).

Det er virkelig morsomt at få beskue Dem ved dagslys, assessor!

BRACK.

Forandret — finder De kanske?

HEDDA.

Ja, en smule yngre, synes jeg.

BRACK.

Takker forbindtligst.

TESMAN.

Men hvad siger så De om Hedda! Hvad? Ser ikke hun frodig ud? Hun formelig —

HEDDA.

Å, lad endelig mig bli' udenfor. Tak heller assessoren for al den ulejlighed, han har havt —

BRACK.

Å hvad, — det var mig bare en fornøjelse —

HEDDA.

Ja, De er en trofast sjæl. Men min veninde står her og brænder efter at komme afsted. På gensyn, assessor. Jeg er her straks igen.

(Gensidige hilsener. Fru Elvsted og Hedda går ud gennem forstuedøren.)

BRACK.

Nå, — er nu Deres hustru så nogenlunde fornøjet —?

TESMAN.

Ja, vi kan ikke noksom takke Dem. Det vil sige, — lidt omflytning hist og her blir jo nødvendig, hører jeg. Og så mangler der jo et og andet. Vi blir nok nødt til at anskaffe en dél småting til.

BRACK.

Ja så? Virkelig?

TESMAN.

Men det skal ikke De få noget besvær med.

Hedda sa', at hun vilde selv sørge for det, som mangler. — Skal vi så ikke ta' plads? Hvad?

BRACK.

Tak, et lidet øjeblik. (sætter sig ved bordet.) Der er noget, jeg gerne vilde tale med Dem om, kære Tesman.

TESMAN.

Så? Ah, forstår! (sætter sig.) Det er vel sagtens den alvorlige del af festen, som begynder nu. Hvad?

BRACK.

Å, de pengesagerne haster det jo ikke så svært med endnu. For øvrigt skulde jeg nok ønske, at vi havde indrettet os en smule tarveligere.

TESMAN.

Men det vilde jo aldeles ikke gåt an! Tænk da på Hedda, kære! De, som kender hende så godt —. Jeg kunde da umulig by' hende rent småborgerlige omgivelser!

BRACK.

Nej, nej, — det er jo netop knuden.

TESMAN.

Og så — heldigvis — så kan det jo ikke vare længe, før jeg får udnævnelsen.

BRACK.

Å, ser De, — sådant noget kan ofte trække i langdrag.

TESMAN.

Har De kanské hørt noget nærmere? Hvad?

BRACK.

Ikke sådan noget ganske bestemt —. (afbrydende.) Men det er sandt, — en nyhed kan jeg da fortælle Dem.

TESMAN.

Nå?

BRACK.

Deres gamle ven, Ejlert Løvborg, er kommen til byen igen.

TESMAN.

Det véd jeg allerede.

BRACK.

Så? Hvor har De fåt vide det?

TESMAN.

Hun fortalte det, den dame, som gik ud med Hedda.

BRACK.

Ja så. Hvad var det hun hed? Jeg hørte ikke rigtig —

TESMAN.

Fru Elvsted.

BRACK.

Aha, — fogdens frue altså. Ja, — det er nok oppe hos dem han har havt sit tilhold.

TESMAN.

Og tænk, — så hører jeg til min store glæde, at han er blét et aldeles ordentligt menneske igen!

BRACK.

Ja, man vil jo påstå det.

TESMAN.

Og så skal han jo ha' gi't ud en ny bog. Hvad?

BRACK.

Ja bevar's!

TESMAN.

Og den har jo vakt opsigt også!

BRACK.

Ganske ualmindelig opsigt har den vakt.

TESMAN.

Tænk, — er ikke det glædeligt at høre? Han, med sine mærkværdige evner —. Jeg var så sørgeligt sikker på, at han var gåt rent til grunde for bestandig.

BRACK.

Det var nok også den almindelige mening om ham.

TESMAN.

Men jeg begriber bare ikke, hvad han nu vil ta' sig til! Hvad i al verden skal han kunne få at leve af? Hvad?

(HEDDA er under de sidste ord kommen ind gennem forstuedøren.)

HEDDA
(til Brack, lér lidt hånligt).

Altid går Tesman omkring og ængster sig for, hvad man skal få at leve af.

TESMAN.

Herre gud, — vi sidder og taler om den stakkers Ejlert Løvborg, du.

HEDDA
(ser hurtigt hen på ham).

Ah så? (sætter sig i lænestolen ved ovnen og spørger ligegyldigt:) Hvad er der i vejen med ham?

TESMAN.

Jo, — arven har han da visst sat overstyr for længe siden. Og en ny bog kan han vel ikke skrive hvert år. Hvad? Nå, — så spør jeg virkelig, hvad der skal bli' af ham.

BRACK.

Det kunde jeg kanské fortælle Dem lidt om.

TESMAN.

Nå?

BRACK.

De må huske på, at han har slægtninge med ikke så liden indflydelse.

TESMAN.

Å, desværre, — slægtningerne, de har jo rent slået hånden af ham.

BRACK.

Før kaldte de ham dog for familjens håb.

TESMAN.

Ja før, ja! Men det har han jo selv forspildt.

HEDDA.

Hvem véd? (smiler let.) Oppe hos fogden Elvsteds har de jo genoprejst ham —

BRACK.

Og så dertil denne bogen, som er kommet —

TESMAN.

Jaja, gud gi' at de så sandt vilde hjælpe ham til et eller andet. Jeg har netop skrevet ham til. Du, Hedda, jeg bad ham komme ud til os iaften.

BRACK.

Men, kære, De skal jo med til mit ungkarlsgilde iaften. Det lovte De jo på bryggen inat.

HEDDA.

Havde du glemt det, Tesman?

TESMAN.

Ja så sandelig havde jeg det.

BRACK.

For øvrigt kan De visst være rolig for, at han ikke kommer.

TESMAN.

Hvorfor tror De det? Hvad?

BRACK

(lidt nølende, rejser sig og støtter hænderne på stolryggen).

Kære Tesman —. Og De også, frue —. Jeg

kan ikke forsvare at la' Dem være i uvidenhed om noget, som — som —

TESMAN.

Noget, som angår Ejlert —?

BRACK.

Både Dem og ham.

TESMAN.

Men, kære assessor, så sig det da!

BRACK.

De bør være forberedt på, at Deres udnævnelse kanské ikke kommer så hurtigt, som De ønsker og venter.

TESMAN
(springer urolig op).

Er der kommet noget i vejen? Hvad?

BRACK.

Besættelsen af posten turde kanské bli' gjort afhængig af en konkurrence —

TESMAN.

Konkurrence! Tænk det, Hedda!

HEDDA
(læner sig længere bagover i stolen).

Ah, sé, — sé!

TESMAN.

Men med hvem da! Dog vel aldrig med —?

BRACK.

Jo, netop. Med Ejlert Løvborg.

TESMAN
(slår hænderne sammen).

Nej, nej, — dette her er jo rent utænkeligt! Rent umuligt! Hvad?

BRACK.

Hm, — vi kan nok alligevel komme til at opleve det.

TESMAN.

Nej men, assessor Brack, — det vilde da være den utroligste hensynsløshed imod mig! (fægter med armene.) Ja, for — tænk, — jeg er jo en gift mand! Vi har jo giftet os på de udsigterne, Hedda og jeg. Gåt hen og sat svær gæld. Og lånt penge af tante Julle også. For, herre gud, — jeg havde da sågodtsom løfte på stillingen. Hvad?

BRACK.

Nå, nå, nå, — stillingen får De sagtens også. Men først gennem en kappestrid.

HEDDA
(ubevægelig i lænestolen).

Tænk, Tesman, — det blir næsten ligesom et slags sport.

TESMAN.

Men, kæreste Hedda, hvor kan du da ta' dette her så ligegyldigt!

HEDDA
(som før).

Det gør jeg sletikke. Jeg er virkelig spændt på udfaldet.

BRACK.

I ethvert tilfælde, fru Tesman, så er det godt, at De nu véd, hvorledes sagerne står. Jeg mener, — forinden De går ivej med de små indkøb, som jeg hører De truer med.

HEDDA.

Dette her kan ingen forandring gøre.

BRACK.

Nå så? Det er en anden sag. Farvel! (til Tesman.) Når jeg går min eftermiddagstur, kommer jeg indom og henter Dem.

TESMAN.

Å ja, ja, — jeg véd hverken ud eller ind.

HEDDA
(liggende, strækker hånden frem).

Farvel, assessor. Og velkommen igen.

BRACK.

Mange tak. Farvel, farvel.

TESMAN
(følger ham til døren).

Farvel, kære assessor! De må virkelig ha' mig undskyldt —

(ASSESSOR BRACK går ud gennem forstuedøren.)

TESMAN
(går henover gulvet).

Å, Hedda, — man skulde dog aldrig vove sig ind i eventyrlandet. Hvad?

HEDDA
(sér på ham og smiler).

Gør du det?

TESMAN.

Ja, du, — det la'r sig ikke nægte, — det var eventyrligt at gå hen og gifte sig og sætte bo på blotte og bare udsigter.

HEDDA.

Du kan kanské ha' ret i det.

TESMAN.

Nå, — vort hyggelige hjem har vi da ialfald, Hedda! Tænk, — det hjem, som vi beggeto gik og drømte om. Sværmed for, kan jeg næsten sige. Hvad?

HEDDA

(rejser sig langsomt og træt).

Det var jo aftalen, at vi skulde leve selskabeligt. Føre hus.

TESMAN.

Ja, herre gud, — sådan som jeg havde glædet mig til det! Tænk, — at få sé dig som værtinde, — i en udvalgt kreds! Hvad? — Ja, ja, ja, — foreløbig får vi to altså holde sammen i ensomhed, Hedda. Bare sé tante Julle hos os en gang imellem. — Å, du, som skulde havt det så langt — langt anderledes —!

HEDDA.

Livrétjeneren får jeg naturligvis ikke nu for det første.

TESMAN.

Å nej, — desværre. Holde tjener, — det kan der jo umulig bli' tale om, ser du.

HEDDA.

Og ridehesten, som jeg skulde ha' —

TESMAN
(forskrækket).

Ridehesten!

HEDDA.

— den tør jeg vel ikke engang tænke på nu.

TESMAN.

Nej, gud bevare mig vel, — det siger sig da af sig selv!

HEDDA
(går henover gulvet).

Nå, — en ting har jeg da ialfald til at muntre mig med sålænge.

TESMAN
(glædestrålende).

Å, gud ske lov og tak for det! Og hvad er så det for noget, Hedda? Hvad?

HEDDA
(ved døråbningen, sér på ham med dulgt hån).

Mine pistoler, — Jørgen.

TESMAN
(i angst).

Pistolerne!

HEDDA
(med kolde øjne).

General Gablers pistoler.

(Hun går gennem bagværelset ud til venstre side.)

TESMAN

(løber hen i døråbningen og råber efter hende):

Nej, gud velsigne dig, kæreste Hedda, — rør da ikke de farlige tingesterne! For min skyld, Hedda! Hvad?

ANDEN AKT.

(Værelset hos Tesmans ligesom i første akt, kun at pianofortet er flyttet ud og et elegant lidet skrivebord med bogreol er stillet i stedet. Ved sofaen til venstre er et mindre bord hensat. De fleste af blomsterbuketterne er borttagne. Fru Elvsteds buket står på det større bord fremme på gulvet. — Det er eftermiddag.)

(Hedda, omklædt i modtagelsesdragt, er alene i værelset. Hun står ved den åbne glasdør og lader en revolverpistol. Magen til den ligger i en åben pistolkasse på skrivebordet.)

Hedda
(ser ned i haven og råber):

Goddag igen, herr assessor!

Assessor Brack
(høres nedefra i frastand).

I lige måde, fru Tesman!

Hedda
(hæver pistolen og sigter).

Nu skyder jeg Dem, assessor Brack!

Brack
(råber dernede).

Nej-nej-nej! Stå da ikke og sigt lige på mig!

HEDDA.

Det kommer der ud af at gå bagveje!

(Hun skyder.)

BRACK

(nærmere).

Er De rent gal —!

HEDDA.

Å, herre gud, — traf jeg Dem kanské?

BRACK

(fremdeles udenfor).

Lad være med de narrestreger!

HEDDA.

Kom så ind da, assessor.

(ASSESSOR BRACK, omklædt som til herreselskab, kommer ind gennem glasdøren. Han bærer en let overfrakke på armen.)

BRACK.

For pokker, — driver De på med den sport endnu? Hvad skyder De på?

HEDDA.

Å, jeg står bare sådan og skyder op i den blå luft.

BRACK

(tar lempeligt pistolen ud af hånden på hende).

Med forlov, frue. (sér på den.) Ah, denne her,

— den kender jeg godt. (ser sig om.) Hvor har vi så kassen? Nå her. (lægger pistolen ned i og lukker.) For nu skal vi ikke ha' mere af den spas for idag.

HEDDA.

Ja, hvad i herrens navn vil De jeg skal ta' mig til?

BRACK.

Har De ingen besøg havt?

HEDDA
(lukker glasdøren).

Ikke et eneste. Alle de intime ligger nok på landet endnu.

BRACK.

Og Tesman er kanské heller ikke hjemme?

HEDDA
(ved skrivebordet, lukker pistolkassen ned i skuffen).

Nej. Straks han havde spist, så løb han hen til tanterne. For han vented ikke Dem så tidligt.

BRACK.

Hm, — at jeg ikke tænkte mig det. Det var dumt af mig.

HEDDA
(drejer hovedet og ser på ham).

Hvorfor dumt?

BRACK.

Jo, for så var jeg kommet herud endnu lidt — tidligere.

HEDDA
(går henover gulvet).

Ja, da havde De nu slet ingen truffet. For jeg har været inde og klædt mig om efter middagen.

BRACK.

Og der er ikke sådan en bitte liden dørsprække, som en kunde ha' forhandlet igennem?

HEDDA.

De har jo glemt at arrangere en slig en.

BRACK.

Det var også dumt af mig.

HEDDA.

Nå, så får vi slå os ned her da. Og vente. For Tesman kommer visst ikke hjem så snart.

BRACK.

Ja-ja, herre gud, jeg skal være tålmodig.

(Hedda sætter sig i sofahjørnet. Brack lægger sin paletot over ryggen på den nærmeste stol og sætter sig, men beholder hatten i hånden. Kort ophold. De ser hen på hinanden.)

HEDDA.

Nå?

BRACK
(i samme tone).

Nå?

HEDDA.

Det var mig, som spurgte først.

BRACK
(bøjer sig lidt fremover).

Ja, lad os så få os en liden lun passiar, fru Hedda.

HEDDA
(læner sig mere tilbage i sofaen).

Synes De ikke, det er som en hel evighed siden vi sidst taltes ved? — Ja, det småtteri igåraftes og i formiddag — det regner jeg nu ikke for noget.

BRACK.

Men sådan — imellem os selv? På tomandshånd, mener De?

HEDDA.

Å ja. Så omtrent.

BRACK.

Hver eneste dag har jeg gåt her og ønsket, at De bare var vel hjemme igen.

HEDDA.

Og jeg har såmæn hele tiden bare ønsket det samme.

BRACK.

De? Virkelig, fru Hedda? Og jeg, som trode, De havde moret Dem så inderlig godt på rejsen!

HEDDA.

Jo, det kan De tro!

BRACK.

Men det skrev da Tesman bestandig om.

HEDDA.

Ja, han! For han synes nu, det er det dejligste han véd at gå og rode i bogsamlingerne. Og få sidde og skrive af gamle pergamentblade, — eller hvad det nu er for noget.

BRACK
(lidt ondskabsfuldt).

Nå, det er jo hans kald her i verden. For en del da.

HEDDA.

Ja, det er jo det. Og da kan en sagtens —. Men jeg! Å nej, kære assessor, — jeg har havt det gruelig kedeligt.

BRACK
(deltagende).

Siger De virkelig det? For ramme alvor?

HEDDA.

Ja, De kan da vel selv tænke Dem —! Sådan i et helt halvt år aldrig at træffe på et menneske, som kender en smule til vor kreds. Og som en kan tale med om vore egne sager.

BRACK.

Nej-nej, — det vilde jeg også føle som et savn.

HEDDA.

Og så det, som er det aller u-udholdeligste —

BRACK.

Nå?

HEDDA.

— evig og altid at skulle være sammen med — med én og den samme —

BRACK
(nikker bifaldende).

Både sent og tidlig, — ja. Tænk, — til alle mulige tider.

HEDDA.

Jeg sa': evig og altid.

BRACK.

Lad gå. Men med vor skikkelige Tesman synes jeg jo rigtignok, at man måtte kunne —

HEDDA.

Tesman er — et fagmenneske, kære.

BRACK.

Unægtelig.

HEDDA.

Og fagmennesker er slet ikke morsomme at rejse sammen med. Ikke i længden i alle fald.

BRACK.

Ikke engang — det fagmenneske, man elsker?

HEDDA.

Uh, — brug da ikke det klissede ord!

BRACK
(studsende).

Hvad nu, fru Hedda!

HEDDA
(halvt lëende, halvt ærgerlig).

Ja, De skulde bare prøve det, De! At høre tale om kulturhistorie både sent og tidlig —

BRACK.

Evig og altid —

HEDDA.

Ja-ja-ja! Og så dette her om husfliden i middelalderen —! Det er nu det aller græsseligste!

BRACK
(ser forskende hen på hende).

Men, sig mig, — hvorledes skal jeg da egentlig forstå at —? Hm —

HEDDA.

At der blev et par af mig og Jørgen Tesman, mener De?

BRACK.

Nå ja, lad os udtrykke det så.

HEDDA.

Herregud, synes De da, det er så underligt?

BRACK.

Både ja og nej, — fru Hedda.

HEDDA.

Jeg havde virkelig danset mig træt, kære assessor. Min tid var omme — (farer let sammen). Uh nej, — det vil jeg da ikke sige alligevel. Ikke tænke det heller!

BRACK.

Det har De da tilforladelig heller ingen grund til.

HEDDA.

Åh, — grund —. (ser ligesom spejdende på ham.) Og Jørgen Tesman, — han må jo dog siges at være et korrekt menneske i alle måder.

BRACK.

Både korrekt og solid. Gud bevar's.

HEDDA.

Og noget egentlig løjerligt kan jeg ikke finde der er ved ham. — Finder De det?

BRACK.

Løjerligt? Ne—j, — det vil jeg just ikke sige —

HEDDA.

Nå. Men så er han da en svært flittig samler ialfald! — Det kan såmæn godt være, at han bringer det vidt med tiden alligevel.

BRACK
(ser noget uviss på hende).

Jeg trode, De mente ligesom alle de andre, at der vilde bli' en særdeles fremragende mand af ham.

HEDDA
(med et træt udtryk).

Ja, jeg gjorde det. — Og da han så gik der og endelig med vold og magt vilde få lov til at forsørge mig —. Jeg véd ikke, hvorfor jeg ikke skulde ta' imod det?

BRACK.

Nej-nej. Fra den side betragtet —

HEDDA.

Det var såmæn mere end mine andre opvartende venner var villige til, kære assessor.

BRACK
(lér).

Ja, jeg kan tilforladelig ikke svare for alle de andre. Men hvad mig selv angår, så véd De jo nok, at jeg altid har næret en — en viss respekt for ægteskabets bånd. Sådan i sin almindelighed, fru Hedda.

HEDDA
(spøgende).

Å, jeg har såmæn aldrig gjort mig forhåbninger med hensyn til Dem.

BRACK.

Alt, hvad jeg begærer, det er at ha' en god, fortrolig omgangskreds, hvor jeg kan være til tjeneste med råd og dåd og får lov til at gå ud og ind som — som en prøvet ven —

HEDDA.

Af manden i huset, mener De?

BRACK
(bøjer sig).

Oprigtig talt, — helst af fruen. Men dernæst også af manden, forstår sig. Véd De hvad, — et sådant — lad mig sige, et sådant trekantet forhold, — det er i grunden en stor behagelighed for alle parter.

HEDDA.

Ja, jeg har mangen god gang savnet en tredjemand på rejsen. Uh, — det, at sidde på tomandshånd i kupéen —!

BRACK.

Heldigvis er nu bryllupsrejsen overstået —

HEDDA
(ryster på hovedet).

Rejsen tør bli' lang, — lang endnu. Jeg er bare kommen til et stoppested undervejs.

BRACK.

Nå, så hopper man ud. Og moverer sig en smule, fru Hedda.

HEDDA.

Jeg hopper aldrig ud.

BRACK.

Virkelig ikke?

HEDDA.

Nej. For der er altid nogen tilstede, som —

BRACK
(leende).

— som ser på ens ben, mener De?

HEDDA.

Ja netop.

BRACK.

Nå, men, herre gud —

HEDDA
(med en afværgende håndbevægelse).

Holder ikke af det. — Da blir jeg heller siddende, — hvor jeg nu engang er. På tomandshånd.

BRACK.

Nå, men så stiger der en tredjemand ind til parret da.

HEDDA.

Ja sé, — det er noget ganske andet!

BRACK.

En prøvet, forstående ven —

HEDDA.

— underholdende på alskens livlige områder —

BRACK.

— og slet ikke spor af fagmenneske!

HEDDA
(med et hørligt åndedrag).

Ja, det er jo rigtignok en lettelse.

BRACK
(hører indgangsdøren åbnes og skotter hen).

Trekanten sluttet.

HEDDA
(halvhøjt).

Og så kører toget videre.

(JØRGEN TESMAN, i grå spadsérdragt og med blød filthat, kommer ind fra forstuen. Han har en hel del uindbundne bøger under armen og i lommerne.)

TESMAN
(går op til bordet ved hjørnesofaen).

Puh, — det var sandelig hedt at slæbe på, — alt dette her. (lægger bøgerne fra sig.) Jeg formelig sveder, Hedda. Nej se, se, — er De alt kommen, kære assessor? Hvad? Det sa' ikke Berte noget om.

BRACK
(rejser sig).

Jeg gik op igennem haven.

HEDDA.

Hvad er det for bøger, du kommer med?

TESMAN
(står og blader i dem).

Det er nogen nye fagskrifter, som jeg nødvendigvis måtte ha'.

HEDDA.

Fagskrifter?

BRACK.

Aha, det er fagskrifter, fru Tesman.

(Brack og Hedda veksler et forstående smil.)

HEDDA.

Behøver du endnu flere fagskrifter?

TESMAN.

Ja, kære Hedda, dem kan man aldrig få for mange af. Man må jo følge med, hvad der skrives og trykkes.

HEDDA.

Ja, man må vel det.

TESMAN
(roder om mellem bøgerne).

Og sé her, — her har jeg fåt fat på Ejlert Løvborgs nye bog også. (rækker den frem.) Har du kanské lyst til at sé i den, Hedda? Hvad?

HEDDA.

Nej mange tak. Eller — jo, kanské senere.

TESMAN.

Jeg bladed lidt i den på vejen.

BRACK.

Nå, hvad synes så De — som fagmand?

TESMAN.

Jeg synes, det er mærkeligt, hvor sindigt den er holdt. Han skrev aldrig således før. (samler bøgerne sammen.) Men nu vil jeg bære ind alt dette her. Det skal bli' en fryd at få skære op —! Og så må jeg klæ' mig lidt om. (til Brack.) Ja, for vi behøver vel ikke at gå nu straks? Hvad?

BRACK.

Å bevares, -- det haster ikke på længe endnu.

TESMAN.

Nå, så gir jeg mig tid da. (går med bøgerne, men standser i døråbningen og vender sig.) Det er sandt, Hedda, — tante Julle kommer ikke ud til dig iaften.

HEDDA.

Ikke det? Er det kanské den historie med hatten, som er ivejen?

TESMAN.

Å langt ifra. Hvor kan du tro sligt om tante Julle? Tænk —! Men tante Rina er så svært dårlig, sér du.

HEDDA.

Det er hun jo altid.

TESMAN.

Ja, men idag var det nu så rent galt fat med hende, stakker.

HEDDA.

Nå, så er det jo så rimeligt, at den anden blir hos hende da. Jeg får finde mig i det.

TESMAN.

Og du kan ikke tænke dig, du, hvor sjæleglad tante Julle var alligevel, — fordi du var ble't så trivelig på rejsen!

HEDDA
(halvhøjt, rejser sig).

Åh, — disse evige tanterne!

TESMAN.

Hvad?

HEDDA
(går hen til glasdøren).

Ingenting.

TESMAN.

Ja-ja da.

(Han går gennem bagværelset ud til højre.)

BRACK.

Hvad var det for en hat, De talte om?

HEDDA.

Å, det var noget med frøken Tesman imorges. Hun havde lagt sin hat fra sig der på stolen. (sér på ham og smiler.) Og så lod jeg, som om jeg troede det var tjenestepigens.

BRACK
(ryster på hovedet).

Men, snille fru Hedda, hvor kunde De nu gøre det! Imod den skikkelige gamle dame!

HEDDA
(nervøs, går henover gulvet).

Ja, sér De, — sligt noget kommer over mig ret som det er. Og så kan jeg ikke la' det være. (kaster sig ned i lænestolen ved ovnen.) Å, jeg véd ikke selv, hvorledes jeg skal forklare det.

BRACK
(bag lænestolen).

De er ikke egentlig lykkelig, — det er nok sagen.

HEDDA
(ser frem for sig).

Jeg véd heller ikke, hvorfor jeg skulde være — lykkelig. Eller kan De kanské sige mig det?

BRACK.

Ja, — blandt andet fordi De har fået netop det hjem, som De havde ønsket Dem.

HEDDA
(sér op på ham og lér).

Tror De også på den ønskehistorien?

BRACK.

Er der da ikke noget i det?

HEDDA.

Jo bevares, — noget er der.

BRACK.

Nå?

HEDDA.

Der er det i det, at jeg brugte Tesman til at følge mig hjem fra aftenselskaber ifjor sommer —

BRACK.

Desværre, — jeg havde jo en ganske anden vej.

HEDDA.

Det er sandt. De gik nok på andre veje ifjor sommer.

BRACK
(lér).

Skam Dem, fru Hedda! Nå, — men De og Tesman altså —?

HEDDA.

Ja, så kom vi her forbi en aften. Og Tesman, stakker, han vred og vendte på sig. For han vidste ikke, hvad han skulde finde på at snakke om. Så syntes jeg synd i det lærde menneske —

BRACK
(smiler tvilende).

Gjorde De? Hm —

HEDDA.

Jo så tilforladelig gjorde jeg det. Og så — for at hjælpe ham ud af vånden — så kom jeg, rent letsindigt, til at sige, at her i denne villaen skulde jeg ha' lyst til at bo.

BRACK.

Ikke andet end det?

HEDDA.

Ikke den aften.

BRACK.

Men bagefter altså?

HEDDA.

Ja. Min letsindighed havde følger, kære assessor.

BRACK.

Desværre, — det har vore letsindigheder kun altfor ofte, fru Hedda.

HEDDA.

Tak! Men i dette sværmeriet for statsrådinde Falks villa var det altså, at Jørgen Tesman og jeg mødtes i forståelse, sér De! Det drog efter sig både forlovelse og giftermål og bryllupsrejse og alt sammen. Ja, ja, assessor, — som man reder så ligger man, — havde jeg nær sagt.

BRACK.

Det er kosteligt! Og i grunden så brød De Dem kanské sletikke en smule om dette her.

HEDDA.

Nej, det véd gud jeg ikke gjorde.

BRACK.

Ja, men nu da? Nu, da vi har fåt indrettet det lidt hjemligt for Dem!

HEDDA.

Uh, — jeg synes her lugter lavendler og

saltede roser i alle værelserne. — Men den lugt har kanské tante Julle ført med sig.

BRACK
(lér).

Nej, så tror jeg heller det er efter salig statsrådinden.

HEDDA.

Ja, noget afdød er der ved det. Det minder om balblomster — dagen efter. (folder hænderne bag om nakken, læner sig tilbage i stolen og sér på ham.) Å, kære assessor, — De kan ikke forestille Dem, hvor gyseligt jeg vil komme til at kede mig herude.

BRACK.

Skulde da ikke livet ha' en eller anden opgave at byde på for Dem også, fru Hedda?

HEDDA.

En opgave, — som der kunde være noget lokkende ved?

BRACK.

Helst det, naturligvis.

HEDDA.

Gud véd, hvad det skulde være for en op-

gave. Mangen gang tænker jeg på — (afbrydende.) Men det går visst ikke, det, heller.

BRACK.

Hvem véd? Lad mig bare høre.

HEDDA.

Om jeg nu kunde få Tesman til at slå sig på politik, mener jeg.

BRACK (lér).

Tesman! Nej, véd De hvad, — sligt noget som politik, det ligger da slet — aldeles ikke for ham.

HEDDA.

Nej, det tror jeg gerne. — Men om jeg nu kunde få ham til det alligevel?

BRACK.

Ja, — hvad tilfredsstillelse vilde der være for Dem i det? Når han nu ikke duer. Hvorfor vil De så ha' ham til det?

HEDDA.

Fordi jeg keder mig, hører De! (lidt efter.) Tror De altså, det vilde være så rent umuligt, at Tesman kunde bli' statsminister?

BRACK.

Hm, — sér De, kære fru Hedda, — for at bli' det måtte han nu for det første være en temmelig rig mand.

HEDDA
(rejser sig utålmodig).

Ja, der har vi det! Det er disse tarvelige vilkår, jeg er kommet ind i —! (går henover gulvet.) Det er dem, som gør livet så ynkeligt! Så rent ud latterligt! — For så er det.

BRACK.

Jeg tror nu, at skylden ligger andetsteds.

HEDDA.

Hvor da?

BRACK.

De har aldrig fået leve noget rigtig vækkende igennem.

HEDDA.

Noget alvorligt, mener De?

BRACK.

Ja, man kan jo gerne kalde det så også. Men nu tør det kanské komme.

HEDDA
(kaster på nakken).

Å, De tænker på vederværdighederne med

denne stakkers professorposten! Men det får bli' Tesmans egen sag. Det spilder jeg såmæn ikke en tanke på.

BRACK.

Nej-nej, lad så være med det. Men når der nu blir stillet, — hvad man — sådan i den højere stil — kalder alvorsfulde og — og ansvarsfulde krav til Dem? (smiler.) Nye krav, lille fru Hedda.

HEDDA
(vred).

Ti stille! Aldrig får De opleve noget af den slags!

BRACK
(varsomt).

Vi skal tales ved om et årstid — i det aller længste.

HEDDA
(kort).

Jeg har ikke anlæg til sligt noget, herr assessor. Ikke noget med krav til mig!

BRACK.

Skulde ikke De, ligesom de fleste andre kvinder, ha' anlæg for et kald, som —?

HEDDA
(henne ved glasdøren).

Å, ti stille, siger jeg! — Mangen gang synes jeg, at jeg bare har anlæg til en eneste ting i verden.

BRACK
(går nærmere).

Og hvad er så det, om jeg tør spørge?

HEDDA
(står og sér ud).

Til at kede livet af mig. Nu véd De det. (vender sig, ser mod bagværelset og lér.) Ja, ganske rigtig! Der har vi professoren.

BRACK
(sagte, advarende).

Nå, nå, nå, fru Hedda!

(JØRGEN TESMAN, selskabsklædt, med handsker og hat i hånden, kommer fra højre side gennem bagværelset.)

TESMAN.

Hedda, — er der ikke kommet afbud fra Ejlert Løvborg? Hvad?

HEDDA.

Nej.

TESMAN.

Nå, så skal du sé, vi har ham såmæn om lidt.

BRACK.

Tror De virkelig, at han kommer?

TESMAN.

Ja, det er jeg næsten viss på. For det er nok bare løse rygter, det, som De fortalte i formiddags.

BRACK.

Så?

TESMAN.

Ja, i det mindste sa' da tante Julle, at hun trode aldrig i verden, han vilde gå i vejen for mig herefterdags. Tænk det!

BRACK.

Nå, så er jo alting godt og vel.

TESMAN

(sætter hatten med handskerne i på en stol til højre).

Ja, men jeg må virkelig få lov til at vente på ham i det længste.

BRACK.

Det har vi så rundelig tid til. Der kommer ingen til mig før klokken syv — halv otte.

TESMAN.

Nå, så kan vi jo holde Hedda med selskab sålænge. Og sé tiden an. Hvad?

HEDDA
(bærer Bracks overfrakke og hat hen på hjørnesofaen).

Og i værste fald så kan jo herr Løvborg slå sig ned her hos mig.

BRACK
(vil selv tage sagerne).

Å jeg be'r, frue! — Hvad mener De med værste fald?

HEDDA.

Hvis han ikke vil gå med Dem og Tesman.

TESMAN
(sér tvilrådig på hende).

Men, kære Hedda, — tror du, det går an, at han blir her hos dig? Hvad? Husk på, at tante Julle kan ikke komme.

HEDDA.

Nej, men fru Elvsted kommer. Og så drikker vi tre en kop té sammen.

TESMAN.

Ja, sé da går det an!

BRACK
(smiler).

Og det turde kanske også være det sundeste for ham.

HEDDA.

Hvorfor det?

BRACK.

Herre gud, frue, De har da tidt nok skoset over mine små ungkarlsgilder. De skulde ikke egne sig for andre end rigtig principfaste mandfolk, mente De.

HEDDA.

Men herr Løvborg er da vel principfast nok nu. En omvendt synder —

(BERTE kommer i forstuedøren.)

BERTE.

Frue, der er en herre, som gerne vil ind —

HEDDA.

Ja, lad ham komme.

TESMAN

(sagte).

Jeg er viss på, det er ham! Tænk det!

(EJLERT LØVBORG kommer ind fra forstuen. Han er slank og mager; jævnaldrende med Tesman men ser ældre og noget udlevet ud. Hår og skæg er sortbrunt, ansigtet langagtigt, blegt, kun med et par rødlige pletter på kindbenene. Han er klædt i elegant, sort, ganske ny visitdragt. Mørke handsker og cylinderhat i hånden. Han blir stående i nærheden af døren og bukker hastigt. Synes noget forlegen.)

TESMAN
(hen til ham og ryster hans hånd).

Nej, kære Ejlert, — så skal vi da endelig en gang mødes igen!

EJLERT LØVBORG
(taler med tyst stemme).

Tak for brevet, du! (nærmer sig Hedda) Tør jeg række en hånd til Dem også, fru Tesman?

HEDDA
(tager imod hans hånd).

Velkommen, herr Løvborg. (med en håndbevægelse.) Jeg véd ikke, om de to herrer —?

LØVBORG
(bøjer sig let).

Assessor Brack, tror jeg.

BRACK
(ligeså).

Bevares. For en del år siden —

TESMAN
(til Løvborg, med hænderne på hans skuldre).

Og nu skal du lade akkurat som om du var hjemme, Ejlert! Ikke sandt, Hedda? — For du vil jo slå dig ned her i byen igen, hører jeg? Hvad?

LØVBORG.

Jeg vil det.

TESMAN.

Nå, det er jo så rimeligt. Hør, du, — jeg har fået fat på din nye bog. Men jeg har sandelig ikke fået tid til at læse den endnu.

LØVBORG.

Det kan du også godt spare dig for.

TESMAN.

Hvorfor det, mener du?

LØVBORG.

For der er ikke noget videre ved den.

TESMAN.

Nej tænk — at du siger det!

BRACK.

Men den blir da så svært rost, hører jeg.

LØVBORG.

Det var netop det, jeg vilde. Og så skrev jeg bogen, så at alle kunde være med på den.

BRACK.

Meget fornuftigt.

TESMAN.

Ja men, kære Ejlert —!

LØVBORG.

For nu vil jeg prøve på at bygge mig op en stilling igen. Begynde forfra.

TESMAN
(lidt forlegen).

Ja, du vil vel kanske det? Hvad?

LØVBORG
(smiler, sætter hatten fra sig og trækker en pakke i papiromslag op af frakkelommen).

Men når dette her kommer, — Jørgen Tesman — så skal du læse det. For det er først det rigtige. Det, som jeg selv er i.

TESMAN.

Ja så? Og hvad er da det for noget?

LØVBORG.

Det er fortsættelsen.

TESMAN.

Fortsættelsen? Af hvad?

LØVBORG.

Af bogen.

TESMAN.

Af den nye?

LØVBORG.

Forstår sig.

TESMAN.

Ja men, kære Ejlert, — den går jo lige til vore dage!

LØVBORG.

Den gør det. Og dette her handler om fremtiden.

TESMAN.

Om fremtiden! Men, herre gud, den véd vi jo slet ingen ting om!

LØVBORG.

Nej. Men der er et og andet at sige om den alligevel. (åbner pakken.) Her skal du se —

TESMAN.

Det er jo ikke din håndskrift.

LØVBORG.

Jeg har dikteret. (blader i papirerne.) Det er delt i to afsnit. Det første er om fremtidens kulturmagter. Og dette her andet — (blader længere frem.) — det er om fremtidens kulturgang.

TESMAN.

Mærkværdigt! Sligt noget kunde det aldrig falde mig ind at skrive om.

HEDDA
(ved glasdøren, trommer på ruden).

Hm —. Nej-nej.

LØVBORG
(stikker papirerne ind i omslaget og lægger pakken på bordet).

Jeg tog det med, fordi jeg tænkte at læse lidt op for dig iaften.

TESMAN.

Ja, det var jo svært snilt af dig, du. Men iaften —? (ser hen til Brack.) Jeg véd ikke rigtig, hvorledes det skal kunne ordnes —

LØVBORG.

Nå, så en anden gang altså. Det haster jo ikke.

BRACK.

Jeg skal si' Dem, herr Løvborg, — der er en liden tilstelning hos mig iaften. Nærmest for Tesman, forstår De —

LØVBORG
(ser efter sin hat).

Ah, — så vil jeg ikke længer —

BRACK.

Nej, hør nu her. Kunde så ikke De gøre mig den fornøjelse at følge med?

LØVBORG
(kort og bestemt).

Nej, det kan jeg ikke. Jeg takker Dem så meget.

BRACK.

Å hvad! Gør nu det. Vi blir en liden udvalgt kreds. Og De kan tro, vi skal få det «livligt», som fru Hed—, som fru Tesman siger.

LØVBORG.

Det tviler jeg ikke på. Men alligevel —

BRACK.

Så kunde De ta' Deres manuskript med og læse op for Tesman der hos mig. For jeg har værelser nok.

TESMAN.

Ja tænk, Ejlert, — det kunde du jo gøre! Hvad?

HEDDA
(går imellem).

Men, kære, når nu herr Løvborg slet ikke vil! Jeg er viss på, at herr Løvborg har meget mere lyst til at slå sig ned her og spise til aftens med mig.

LØVBORG
(ser hen på hende).

Med Dem, frue!

HEDDA.

Og så med fru Elvsted.

LØVBORG.

Ah — (henkastende.) Hende traf jeg så flygtig i middags.

HEDDA.

Gjorde De det? Ja, hun kommer herud. Og derfor så er det næsten nødvendigt, at De blir, herr Løvborg. For ellers har hun ikke nogen til at følge sig hjem.

LØVBORG.

Det er sandt. Ja, mange tak, frue, — så blir jeg her.

HEDDA.

Så vil jeg bare gi' pigen en liden besked —

(Hun går hen til forstuedøren og ringer. BERTE kommer indenfor. Hedda taler sagte med hende og peger mod bagværelset. Berte nikker og går ud igen.)

TESMAN
(samtidigt til Ejlert Løvborg).

Hør, du, Ejlert, — er det dette nye emne, — dette her om fremtiden, — som du vil holde foredrag over?

LØVBORG.

Ja.

TESMAN.

For jeg hørte inde hos boghandleren, at du vil holde en række foredrag her i høst.

LØVBORG.

Jeg vil det. Du må ikke fortænke mig i det, Tesman.

TESMAN.

Nej, gud bevar's vel! Men —?

LØVBORG.

Jeg kan jo godt forstå, at det må komme dig så temmelig påtvers.

TESMAN
(forknyt).

Å, for min skyld kan jeg jo ikke forlange, at du —

LØVBORG.

Men jeg venter til du har fået din udnævnelse.

TESMAN.

Venter du! Ja men, — ja men, — vil du da ikke konkurrere? Hvad?

LØVBORG.

Nej. Jeg vil bare sejre over dig. I folks mening.

TESMAN.

Men, herre gud, — så fik jo tante Julle ret alligevel! Å ja, — det var nok det, jeg vidste! Hedda! Tænk, du, — Ejlert Løvborg vil sletikke gå os ivejen!

HEDDA
(kort).

Os? Hold dog mig udenfor.

(Hun går op mod bagværelset, hvor Berte står og sætter et bræt med karafler og glasse på bordet. Hedda nikker bifaldende og kommer fremover igen. Berte går ud.)

TESMAN
(samtidigt).

Men De da, assessor Brack, — hvad siger så De til dette her? Hvad?

BRACK.

Nå, jeg siger, at ære og sejr — hm, — det kan jo være overmåde skønne sager —

TESMAN.

Ja-visst kan det så. Men alligevel —

HEDDA
(ser på Tesman med et koldt smil).

Jeg synes du står og ser ud som du var lynslået.

TESMAN.

Ja, — så omtrent, — tror jeg næsten —

BRACK.

Det var jo også et tordenvejr, som trak over os, frue.

HEDDA
(peger mod bagværelset).

Vil ikke herrerne så gå ind og ta' et glas kold punsch?

BRACK
(ser på sit uhr).

På faldrebet? Jo, det kunde ikke være så galt.

TESMAN.

Udmærket, Hedda! Ganske udmærket! I sådan en let stemning, som jeg nu befinder mig i —

HEDDA.

Vær så god, De også, herr Løvborg.

LØVBORG
(afværgende).

Nej, mange tak. Ikke for mig.

BRACK.

Men, herre gud, — kold punsch er da ikke nogen gift, véd jeg.

LØVBORG.

Kanske ikke for alle.

HEDDA.

Jeg skal nok holde herr Løvborg med selskab så længe.

TESMAN.

Ja-ja, kære Hedda, gør så det da.

(Han og Brack går ind i bagværelset, sætter sig, drikker punsch, røger cigaretter og taler oprømt sammen under det følgende. Ejlert Løvborg blir stående ved ovnen. Hedda går til skrivebordet.)

HEDDA
(med noget hævet stemme).

Nu skal jeg vise Dem nogen fotografier, hvis De har lyst. For Tesman og jeg — vi gjorde en trip gennem Tyrol på hjemrejsen.

(Hun kommer med et album, som hun lægger på bordet ved sofaen, og sætter sig i dennes øverste hjørne. Ejlert Løvborg går nærmere, standser og ser på hende. Derpå tager han en stol og sætter sig ved hendes venstre side med ryggen mod bagværelset.)

HEDDA
(slår albumet op).

Ser De dette fjeldpartiet her, herr Løvborg? Det er Ortlergruppen. Tesman har skrevet det nedenunder. Her står det: Ortlergruppen ved Meran.

LØVBORG
(som ufravendt har set på hende, siger sagte og langsomt):

Hedda — Gabler!

HEDDA
(skotter hastigt hen til ham).

Nå! Hys!

LØVBORG
(gentager sagte):

Hedda Gabler!

HEDDA
(ser i albumet).

Ja, så hed jeg før i tiden. Dengang — da vi to kendte hinanden.

LØVBORG.

Og herefter, — og for hele livet, — så må jeg altså vænne mig af med at sige Hedda Gabler.

HEDDA
(blader fremdeles).

Ja, De får det. Og jeg synes, De skulde øve Dem på det itide. Jo før jo heller, synes jeg.

LØVBORG
(med harmfyldt stemme).

Hedda Gabler gift? Og det med — Jørgen Tesman!

HEDDA.

Ja, — så går det.

LØVBORG.

Å Hedda, Hedda, — hvor kunde du dog kaste dig slig væk!

HEDDA
(ser hvasst til ham).

Nå? Ikke dette her!

LØVBORG.

Hvilket, mener du?

(TESMAN kommer ind og går hen imod sofaen.)

HEDDA
(hører ham komme og siger ligegyldigt).

Og dette her, herr Løvborg, det er nede fra Ampezzodalen. Se bare de fjeldspidserne der. (ser venligt op på Tesman.) Hvad er det nu disse underlige fjeldspidserne kaldes, du?

TESMAN.

Lad mig sé. Å, det er dolomiterne, det.

HEDDA.

Rigtig, ja! — det er dolomiterne, herr Løvborg.

TESMAN.

Du, Hedda, — jeg vilde bare spørge, om vi ikke skulde sætte ind lidt punsch alligevel? Til dig i alle fald. Hvad?

HEDDA.

Jo tak skal du ha'. Og et par kager kanské.

TESMAN.

Ingen cigaretter?

HEDDA.

Nej.

TESMAN.

Godt.

(Han går ind i bagværelset og bort til højre side. Brack sidder derinde og holder af og til øje med Hedda og Løvborg.)

LØVBORG
(dæmpet, som før).

Svar mig så, Hedda, — hvor kunde du gå hen og gøre dette her?

HEDDA
(tilsyneladende fordybet i albumet).

Blir De ved at sige du til mig, så vil jeg ikke tale med Dem.

LØVBORG.

Må jeg ikke sige du, når vi er alene heller?

HEDDA.

Nej. De kan få lov til at tænke det. Men De må ikke sige det.

LØVBORG.

Ah, jeg forstår. Det støder Deres kærlighed — til Jørgen Tesman.

HEDDA
(skotter hen til ham og smiler).

Kærlighed? Nej, nu er De god!

LØVBORG.

Ikke kærlighed altså!

HEDDA.

Ikke nogen slags utroskab alligevel! Sligt vil jeg ikke vide af.

LØVBORG.

Hedda, — svar mig bare på den ene ting —

HEDDA.

Hys!

TESMAN, med et serveringsbræt, kommer fra bagværelset.)

TESMAN.

Se så! Her kommer de gode sager.

(Han sætter brættet på bordet.)

HEDDA.

Hvorfor går du selv og serverer?

TESMAN

(skænker i glassene).

Jo, for jeg synes det er så svært morsomt at opvarte dig, Hedda.

HEDDA.

Men nu har du jo skænket i begge. Og herr Løvborg vil jo ikke ha' —

TESMAN.

Nej, men fru Elvsted kommer vel snart.

HEDDA.

Ja, det er sandt, — fru Elvsted —

TESMAN.

Havde du glemt hende? Hvad?

HEDDA.

Vi sidder så fordybet i dette her. (viser ham et billede.) Husker du den lille landsbyen?

TESMAN.

Å, det er den nedenfor Brennerpasset! Det var der, vi blev liggende natten over —

HEDDA.

— og traf alle de livlige sommergæsterne.

TESMAN.

Ja-visst var det der. Tænk — om vi kunde havt dig med os, Ejlert! Nå!

(Han går ind igen og sætter sig hos Brack.)

LØVBORG.

Svar mig bare på dette ene, Hedda —

HEDDA.

Nå?

LØVBORG.

Var der ikke kærlighed i forholdet til mig heller? Ikke et stænk, — ikke et skær af kærlighed over det heller?

HEDDA.

Ja mon der egentlig var det? For mig står det, som om vi var to gode kammerater. To rigtig fortrolige venner. (smiler.) De især var svært åbenhjertig.

LØVBORG.

Det var Dem, som vilde ha' det så.

HEDDA.

Når jeg tænker tilbage på det, så var der dog noget skønt, noget lokkende, — noget modigt synes jeg der var over — over denne løndomsfulde fortrolighed — dette kammeratskab, som ikke noget levende menneske havde anelse om.

LØVBORG.

Ja, ikke sandt, Hedda! Var der ikke det? — Når jeg kom op til Deres far sådan om eftermiddagen —. Og generalen sad borte ved vinduet og læste aviserne, — med ryggen imod —

HEDDA.

Og vi to i hjørnesofaen —

LØVBORG.

Altid med det samme illustrerte blad foran os —

HEDDA.

I mangel af et album, ja.

LØVBORG.

Ja, Hedda, — og når jeg så skrifted for Dem —! Fortalte Dem om mig selv, hvad

ingen af de andre vidste dengang. Sad der og tilstod, at jeg havde været ude og raset hele dage og nætter. Raset døgn efter døgn. Å, Hedda, — hvad var det dog for en magt i Dem, som tvang mig til at bekende sligt noget?

HEDDA.

Tror De, det var en magt i mig?

LØVBORG.

Ja, hvorledes skal jeg ellers forklare mig det? Og alle disse — disse omsvøbsfulde spørgsmål, som De gjorde mig —

HEDDA.

Og som De så inderlig godt forstod —

LØVBORG.

At De kunde sidde og spørge således! Ganske frejdigt!

HEDDA.

Omsvøbsfuldt, må jeg be'.

LØVBORG.

Ja, men frejdigt alligevel. Spørge mig ud om — om alt sligt noget!

HEDDA.

Og at De kunde svare, herr Løvborg.

LØVBORG.

Ja, det er jo netop det, jeg ikke begriber — nu bagefter. Men sig mig så, Hedda, — var der ikke kærlighed på bunden af forholdet? Var det ikke fra Deres side, som om De vilde ligesom tvætte mig ren, — når jeg tyed til Dem i bekendelse? Var det ikke så?

HEDDA.

Nej, ikke ganske.

LØVBORG.

Hvad drev Dem da?

HEDDA.

Finder De det så rent uforklarligt, om en ung pige, — når det kan ské sådan — i løndom —

LØVBORG.

Nå?

HEDDA.

At en da gerne vil kikke lidt ind i en verden, som —

LØVBORG.

Som —?

HEDDA.

— som en ikke har lov til at vide besked om?

LØVBORG.

Det altså var det?

HEDDA.

Det også. Det også, — tror jeg næsten.

LØVBORG.

Kammeratskab i livsbegæret. Men hvorfor kunde så ikke det ialfald ble't ved?

HEDDA.

Det er De selv skyld i.

LØVBORG.

Det var Dem, som brød.

HEDDA.

Ja, da der var overhængende fare for, at der vilde komme virkelighed ind i forholdet. Skam Dem, Ejlert Løvborg, hvor kunde De ville forgribe Dem på — på Deres frejdige kammerat!

LØVBORG
(knuger hænderne).

Å, hvorfor gjorde De ikke alvor af det! Hvorfor skød De mig ikke ned, som De trued med!

HEDDA.

Så ræd er jeg for skandalen.

LØVBORG.

Ja, Hedda, De er fejg i grunden.

HEDDA.

Forfærdelig fejg. (slår om.) Men det var jo heldigt for Dem. Og nu har De jo trøstet Dem så dejligt oppe hos Elvsteds.

LØVBORG.

Jeg véd, hvad Thea har betrod Dem.

HEDDA.

Og De har kanské betrod hende noget om os to?

LØVBORG.

Ikke et ord. Sligt noget er hun for dum til at forstå.

HEDDA.

Dum?

LØVBORG.

I den slags ting er hun dum.

HEDDA.

Og jeg er fejg. (bøjer sig nærmere hen til ham, uden at se ham i øjnene, og siger sagtere:) Men nu vil jeg betro Dem noget.

LØVBORG
(spændt).

Nå?

HEDDA.

Det, at jeg ikke turde skyde Dem ned —

LØVBORG.

Ja?!

HEDDA.

— det var ikke min argeste fejghed — den aften.

LØVBORG
(ser et øjeblik på hende, begriber, og hvisker lidenskabeligt).

Å, Hedda! Hedda Gabler! Nu skimter jeg en dulgt grund under kammeratskabet! Du og jeg —! Det var dog livskravet i dig —

HEDDA
(sagte, med et hvasst øjekast).

Vogt Dem! Tro ikke sligt noget!

(Det er begyndt at mørkne. Forstuedøren åbnes udefra af Berte.)

HEDDA
(klapper albumet sammen og råber smilende):

Nå endelig! Kæreste Thea, — så kom dog ind!

(FRU ELVSTED kommer fra forstuen. Hun er selskabsklædt. Døren lukkes efter hende.)

HEDDA
(i sofaen, strækker armene imod hende).

Søde Thea, — du kan ikke tænke dig, hvor jeg har ventet på dig!

(Fru Elvsted veksler i forbigående en let hilsen med herrerne i bagværelset, går så hen til bordet og rækker Hedda hånden. Ejlert Løvborg har rejst sig. Han og fru Elvsted hilser hinanden med et stumt nik.)

FRU ELVSTED.

Jeg skulde kanské gå ind og tale lidt med din mand?

HEDDA.

Å langtfra. La' de to sidde. De går snart sin vej.

FRU ELVSTED.

Går de?

HEDDA.

Ja, de skal ud i et svirelag.

FRU ELVSTED
(hurtigt, til Løvborg).

Ikke De vel?

LØVBORG.

Nej.

HEDDA.

Herr Løvborg — han blir her hos os.

FRU ELVSTED
(tager en stol og vil sætte sig ved siden af ham).

Å, hvor her er godt at være!

HEDDA.

Nej tak, min lille Thea! Ikke der! Du kommer pent her over til mig. Jeg vil være midt imellem.

FRU ELVSTED.

Ja, ganske som du vil ha' det.

(Hun går omkring bordet og sætter sig i sofaen på højre side af Hedda. Løvborg sætter sig på stolen igen.)

LØVBORG
(efter et kort ophold, til Hedda).

Er hun ikke dejlig at sidde og sé på?

HEDDA
(stryger hende let over håret).

Bare til at sé på?

LØVBORG.

Ja. For vi to, — hun og jeg, — vi er to rigtige kammerater. Vi tror ubetinget på hinanden. Og så kan vi sidde og tale så frejdigt sammen —

HEDDA.

Uden omsvøb, herr Løvborg?

LØVBORG.

Nå —

FRU ELVSTED
(sagte, klynger sig til Hedda).

Å, hvor jeg er lykkelig, Hedda! For, — tænk, — så siger han, at jeg har beåndet ham også.

HEDDA
(ser på hende med et smil).

Nej, siger han det, du?

LØVBORG.

Og så det handlingens mod, som hun har, fru Tesman!

FRU ELVSTED.

Å gud, — jeg mod!

LØVBORG.

Umådeligt — når det gælder kammeraten.

HEDDA.

Ja, mod, — ja! Den, som bare havde det.

LØVBORG.

Hvad så, mener De?

HEDDA.

Da kunde en kanske endda leve livet. (slår pludselig om.) Men nu, min kæreste Thea, — nu

skal du såmæn drikke dig et godt glas kold punsch.

FRU ELVSTED.

Nej tak, — jeg drikker aldrig sådant.

HEDDA.

Nå, så De da, herr Løvborg.

LØVBORG.

Tak, ikke jeg heller.

FRU ELVSTED.

Nej, ikke han heller!

HEDDA
(ser fast på ham).

Men når nu jeg vil det?

LØVBORG.

Hjælper ikke.

HEDDA
(lér).

Har jeg altså slet ingen magt over Dem, jeg stakker?

LØVBORG.

Ikke på det område.

HEDDA.

Alvorlig talt, så synes jeg dog, De skulde gøre det alligevel. For Deres egen skyld.

FRU ELVSTED.

Nej men, Hedda —!

LØVBORG.

Hvorledes det?

HEDDA.

Eller for folks skyld, rettere sagt.

LØVBORG.

Så?

HEDDA.

Folk kunde jo ellers let falde på den tro, at De ikke — sådan i grunden — følte Dem rigtig frejdig, — rigtig tryg på Dem selv.

FRU ELVSTED
(sagte).

Å nej da, Hedda —!

LØVBORG.

Folk kan få lov til at tro, hvad de vil, — indtil videre.

FRU ELVSTED
(glad).

Ja, ikke sandt!

HEDDA.

Jeg så det så tydeligt på assessor Brack nu for nylig.

LØVBORG.

Hvad så De?

HEDDA.

Han smilte så hånligt, da De ikke turde gå med derind til bordet.

LØVBORG.

Turde jeg ikke! Jeg vilde naturligvis heller bli' her og tale med Dem.

FRU ELVSTED.

Det var jo så rimeligt, Hedda!

HEDDA.

Men det kunde vel ikke assessoren ane. Og jeg så også, at han drog på smilet og skotted til Tesman, da De ikke turde gå med til dette stakkers lille gildet heller.

LØVBORG.

Turde! Siger De, at jeg ikke turde?

HEDDA.

Ikke jeg. Men således forstod assessor Brack det.

LØVBORG.

Lad ham bare det.

HEDDA.

De går altså ikke med?

LØVBORG.

Jeg blir her hos Dem og Thea.

FRU ELVSTED.

Ja, Hedda, — det kan du da vel tænke dig!

HEDDA
(smiler og nikker bifaldende til Løvborg).

Altså rigtig grundmuret. Principfast for alle tider. Sé, det er som en mand skal være! (vender sig til fru Elvsted og klapper hende.) Nå, var det ikke det, jeg sa', da du kom så rent forstyrret her ind imorges —

LØVBORG
(studsende).

Forstyrret!

FRU ELVSTED
(i skræk).

Hedda, — Hedda da —!

HEDDA.

Ser du nu bare selv! Det er jo slet ikke nødvendigt, at du går her i denne dødelige angst

— (afbrydende). Så! Nu kan vi alle tre være livlige!

LØVBORG
(er faret sammen).

Ah, — hvad er dette her for noget, fru Tesman!

FRU ELVSTED.

Å gud, å gud, Hedda! Hvad er det du siger! Hvad er det du gør!

HEDDA.

Vær bare stille! Den ækle assessoren sidder og holder øje med dig.

LØVBORG.

I dødsangst altså. For min skyld.

FRU ELVSTED
(sagte, jamrende).

Å Hedda, — nu har du da gjort mig så rent ulykkelig!

LØVBORG
(ser en stund ufravendt på hende. Hans ansigt er fortrukket).

Det var altså kammeratens frejdige tro på mig.

FRU ELVSTED
(bønligt).

Å kæreste ven, — du må da først høre —!

LØVBORG
(tager det ene fyldte punschglas, løfter det og siger sagte med hæs stemme):

Din skål, Thea!

(Han tømmer glasset, sætter det fra sig og tager det andet.)

FRU ELVSTED
(sagte).

Å Hedda, Hedda, — at du kunde ville dette her!

HEDDA.

Ville! Jeg? Er du gal?

LØVBORG.

Og en skål for Dem også, fru Tesman. Tak for sandheden. Den leve!

(Han drikker ud og vil fylde glasset pånyt.)

HEDDA
(lægger hånden på hans arm).

Så, så, — ikke mere for øjeblikket. Husk på, De skal til gilde.

FRU ELVSTED.

Nej, nej, nej!

HEDDA.

Hys! De sidder og ser på dig.

LØVBORG
(sætter glasset fra sig).

Du, Thea, — vær nu sandfærdig —

FRU ELVSTED.

Ja!

LØVBORG.

Vidste fogden besked om, at du rejste efter mig?

FRU ELVSTED
(vrider hænderne).

Å Hedda, — hører du, hvad han spør' om!

LØVBORG.

Var det en aftale mellem dig og ham, at du skulde rejse til byen og passe på mig? Var det kanske fogden selv, som fik dig til det? Aha, du, — han havde sagtens brug for mig på kontoret igen! Eller var det ved kortbordet, han savned mig?

FRU ELVSTED
(sagte, vånder sig).

Å Løvborg, Løvborg —!

LØVBORG
(griber et glas og vil fylde det).

En skål for gamle fogden også!

HEDDA
(afværgende).

Ikke mere nu. Husk på, De skal ud og læse op for Tesman.

LØVBORG
(rolig, sætter glasset fra sig).

Det var dumt af mig, Thea, dette her. At ta' det på slig vis, mener jeg. Vær så ikke vred på mig, du kære, kære kammerat. Du skal få sé, — både du og de andre, — at var jeg end engang falden, så —. Nu har jeg rejst mig igen! Ved din hjælp, Thea.

FRU ELVSTED
(glædestrålende).

Å gud ske lov —!

(Brack har imidlertid set på sit uhr. Han og Tesman står op og kommer ind i salonen.)

BRACK
(tager sin hat og overfrakke).

Ja, fru Tesman, nu er vor time slagen.

HEDDA.

Den er vel det.

LØVBORG
(rejser sig).

Min også, herr assessor.

FRU ELVSTED
(sagte og bønligt).

Å Løvborg, — gør det ikke!

HEDDA
(kniber hende i armen).

De hører dig!

FRU ELVSTED
(skriger svagt).

Au!

LØVBORG
(til Brack).

De var så venlig at be' mig med.

BRACK.

Nå, kommer De så alligevel?

LØVBORG.

Ja mange tak.

BRACK.

Glæder mig særdeles —

LØVBORG
(stikker papirpakken til sig og siger til Tesman):

For jeg vilde gerne vise dig et og andet, før jeg gi'r det af.

TESMAN.

Nej, tænk, — det skal bli' morsomt! —

Men, kære Hedda, hvorledes får du så fru Elvsted hjem? Hvad?

HEDDA.

Å, det blir der altid råd for.

LØVBORG
(ser hen mod damerne).

Fru Elvsted? Jeg kommer naturligvis igen og henter hende. (nærmere.) Sådan omkring titiden, fru Tesman? Passer det?

HEDDA.

Ja visst. Det passer udmærket.

TESMAN.

Nå, så er jo alting godt og vel. Men mig må du ikke vente så tidligt, Hedda.

HEDDA.

Å kære, bli' du så længe — så længe du bare vil.

FRU ELVSTED
(i dulgt angst).

Herr Løvborg, — jeg bier altså her, til De kommer.

LØVBORG
(med hatten i hånden).

Forstår sig, frue.

BRACK.

Og så går forlystelsestoget, mine herrer! Jeg håber, vi skal få det livligt, som en viss skøn frue siger.

HEDDA.

Ak, kunde så sandt den skønne frue være usynlig tilstede —!

BRACK.

Hvorfor usynlig?

HEDDA.

For at få høre lidt af Deres uforfalskede livligheder, herr assessor.

BRACK
(lér).

Det vilde jeg dog ikke tilråde den skønne frue.

TESMAN
(lér også).

Nej, nu er du rigtig god, Hedda! Tænk det!

BRACK.

Nå, farvel, farvel, mine damer!

LØVBORG
(bukker til afsked).

Omkring ti-tiden altså.

(BRACK, LØVBORG og TESMAN går ud gennem forstuedøren. Samtidigt kommer BERTE fra bagværelset med en tændt lampe, som hun sætter på salonbordet, og går ud igen samme vej.)

Fru Elvsted
(har rejst sig og driver urolig om på gulvet).

Hedda, — Hedda, — hvad skal dette her bli' til!

Hedda.

Klokken ti, — da kommer han altså. Jeg ser ham for mig. Med vinløv i håret. Hed og frejdig —

Fru Elvsted.

Ja, gid det var så vel.

Hedda.

Og da, ser du, — da har han fåt magten over sig selv igen. Da er han en fri mand for alle sine dage.

Fru Elvsted.

Å gud, ja, — dersom han bare vilde komme således, som du ser ham.

Hedda.

Således og ikke anderledes kommer han! (rejser sig og går nærmere.) Tvil du på ham så længe du vil. Jeg tror på ham. Og nu skal vi prøve —

Fru Elvsted.

Der stikker noget under med dig, Hedda!

HEDDA.

Ja, der gør. Jeg vil for en eneste gang i mit liv ha' magt over en menneskeskæbne.

FRU ELVSTED.

Har du da ikke det?

HEDDA.

Har det ikke — og har aldrig havt det.

FRU ELVSTED.

Men over din mands da?

HEDDA.

Jo, det var rigtignok møjen værd. Å, dersom du kunde forstå, hvor fattig jeg er. Og du skal ha' lov til at være så rig! (slår armene lidenskabeligt om hende.) Jeg tror, jeg svi'er håret af dig alligevel.

FRU ELVSTED.

Slip mig! Slip mig! Jeg er ræd for dig, Hedda!

BERTE
(i døråbningen).

Thebordet er dækket inde i spisestuen, frue.

HEDDA.

Godt. Vi kommer.

FRU ELVSTED.

Nej, nej, nej! Jeg vil heller gå hjem alene! Nu straks!

HEDDA.

Snak! Først skal du få thevand, du lille tossehode. Og så, — klokken ti, — så kommer Ejlert Løvborg — med vinløv i håret.

(Hun drager fru Elvsted næsten med magt mod døråbningen.)

TREDJE AKT.

(Værelset hos Tesmans. Forhængene for døråbningen er trukket sammen. Ligeså for glasdøren. Lampen, med en skærm over, brænder halvt nedskruet på bordet. I ovnen, hvis dør står åben, har der været ild, som nu næsten er udbrændt.)

(Fru Elvsted, indhyllet i et stort kastetørklæde og med fødderne på en skammel, sidder tæt ved ovnen, tilbagesunken i lænestolen. Hedda ligger påklædt sovende på sofaen med et tæppe over sig.)

Fru Elvsted

(efter et ophold, retter sig hurtig i stolen og lytter spændt. Derpå synker hun igen træt tilbage og jamrer sagte):

Endnu ikke! — Å gud, — å gud, — endnu ikke!

(Berte kommer varsomt listende ind gennem forstuedøren. Hun har et brev i hånden.)

Fru Elvsted

(vender sig og hvisker spændt):

Nå, — har her været nogen?

Berte

(sagte):

Ja, nu netop var her en pige med dette brevet.

FRU ELVSTED
(hurtig, strækker hånden ud).

Et brev! Gi' mig det!

BERTE.

Nej, det er til doktoren, frue.

FRU ELVSTED.

Ah så.

BERTE.

Det var frøken Tesmans pige, som var her med det. Jeg lægger det her på bordet.

FRU ELVSTED.

Ja, gør det.

BERTE
(lægger brevet fra sig).

Det er visst bedst jeg slukker lampen. For den står og oser.

FRU ELVSTED.

Ja, sluk De. Det blir vel snart lyst nu.

BERTE
(slukker).

Det er alt lyst, frue.

FRU ELVSTED.

Ja, lys dag! Og så endda ikke kommen hjem —!

BERTE.

Å herre gud, — jeg tænkte nok, at det vilde gå så.

FRU ELVSTED.

Tænkte De det?

BERTE.

Ja, da jeg så, at en viss mandsperson var kommen til byen igen, så —. Og trak af med dem. For den herren har en da hørt nok om før i tiden.

FRU ELVSTED.

Tal ikke så højt. De vækker fruen.

BERTE
(sér mod sofaen og sukker).

Nej, gud, — la' hende bare sove, stakker. — Skal jeg ikke lægge lidt mere i ovnen?

FRU ELVSTED.

Tak, ikke for mig.

BERTE.

Ja-ja da.

(Hun går sagte ud gennem forstuedøren.)

HEDDA
(vågner ved at døren lukkes og sér op).

Hvad er det —!

Fru Elvsted.

Det var bare pigen —

Hedda
(sér sig om).

Ah herinde —! Ja, nu husker jeg jo —
(retter sig op, siddende på sofaen, strækker sig og gnider øjnene.)
Hvad er klokken, Thea?

Fru Elvsted
(ser på sit uhr).

Den er nu over syv.

Hedda.

Hvad tid kom Tesman.

Fru Elvsted.

Han er ikke kommet.

Hedda.

Ikke kommet hjem endnu?

Fru Elvsted
(rejser sig).

Her er slet ingen kommet.

Hedda.

Og vi, som sad her og våged og vented lige til klokken fire —

FRU ELVSTED
(vrider hænderne).

Og slig som jeg vented på ham!

HEDDA
(gisper og siger med hånden for munden):

Ak ja, — det kunde vi da ha' sparet os for.

FRU ELVSTED.

Fik du så sove lidt siden?

HEDDA.

Å ja. Jeg tror, jeg fik sove nok så bra'. Fik ikke du?

FRU ELVSTED.

Ikke et øjeblik. Jeg kunde ikke, Hedda! Det var mig så rent umuligt.

HEDDA
(rejser sig og går hen imod hende).

Så, så, så! Det er da ikke noget at ængste sig for. Jeg skønner så godt, hvorledes det hænger sammen.

FRU ELVSTED.

Ja, hvad tror du da? Kan du sige mig det!

HEDDA.

Nå, det har naturligvis trukket gruelig længe ud hos assessoren —

Fru Elvsted.

Å gud, ja, — det har det visst. Men alligevel —

Hedda.

Og så, sér du, så har ikke Tesman villet komme hjem og gøre larm og ringe på midt om natten. (lér.) Kanské ikke gerne villet vise sig heller — sådan lige ovenpå et lysteligt lag.

Fru Elvsted.

Men, kære, — hvor skulde han da være gåt hen?

Hedda.

Han er naturligvis gåt op til tanterne og har lagt sig til at sove der. De har jo hans gamle værelse stående.

Fru Elvsted.

Nej, hos dem kan han ikke være. For nu nylig kom der et brev til ham fra frøken Tesman. Der ligger det.

Hedda.

Så? (sér på udskriften.) Ja, det er såmæn fra tante Julle egenhændig. Nå, så er han altså ble't igen hos assessoren da. Og Ejlert Løvborg, han sidder — med vinløv i håret, og læser op.

FRU ELVSTED.

Å Hedda, du går bare og snakker noget, som du ikke selv tror på.

HEDDA.

Du er virkelig et lidet fårehode, Thea.

FRU ELVSTED.

Å ja, desværre, jeg er vel sagtens det.

HEDDA.

Og så dødelig træt som du sér ud.

FRU ELVSTED.

Ja, jeg er også dødelig træt.

HEDDA.

Nå, derfor skal du gøre, som jeg siger. Du skal gå ind i mit værelse og lægge dig lidt på sengen.

FRU ELVSTED.

Å nej, nej, — jeg får så ikke sove alligevel.

HEDDA.

Jo visst gør du så.

FRU ELVSTED.

Ja, men din mand må da snart komme hjem nu. Og så må jeg straks få vide —

HEDDA.

Jeg skal nok sige dig til, når han kommer.

FRU ELVSTED.

Ja, lover du mig det, Hedda?

HEDDA.

Ja, det kan du stole på. Gå du bare ind og sov sålænge.

FRU ELVSTED.

Tak. Så vil jeg prøve på det da.

(Hun går ind gennem bagværelset.)

(Hedda går hen til glasdøren og trækker forhængene fra. Det fulde dagslys falder ind i stuen. Derpå tager hun fra skrivebordet et lidet håndspejl, sér sig i det og ordner håret. Går så hen til forstuedøren og trykker på klokkeknappen.)

(BERTE kommer lidt efter i døren.)

BERTE.

Er det noget, som fruen ønsker?

HEDDA.

Ja, De får lægge mere i ovnen. Jeg går her og fryser.

BERTE.

Jøsses, — straks på timen skal her bli' varmt.

(Hun rager Gløderne sammen og lægger et vedstykke ind.)

BERTE
(standser og lytter).

Nu ringte det på gadedøren, frue.

HEDDA.

Så gå ud og luk op. Ovnen skal jeg selv sørge for.

BERTE.

Det kommer snart i brand.

(Hun går ud gennem forstuedøren.)
(Hedda knæler på fodskammelen og lægger flere vedstykker ind i ovnen.)

(JØRGEN TESMAN kommer efter et kort ophold ind fra forstuen. Han sér træt og noget alvorlig ud. Lister sig på tåspidserne hen imod døråbningen og vil smutte ind mellem forhængene.)

HEDDA
(ved ovnen, uden at sé op).

God morgen.

TESMAN
(vender sig).

Hedda! (kommer nærmere.) Men i al verden, — er du oppe så tidligt! Hvad?

HEDDA.

Ja, jeg har været svært tidlig oppe idag.

TESMAN.

Og jeg, som var så viss på, at du lå og sov endnu! Tænk det, Hedda!

HEDDA.

Tal ikke så højt. Fru Elvsted ligger inde hos mig.

TESMAN.

Er fru Elvsted ble't her inat!

HEDDA.

Ja, her kom jo ingen for at hente hende.

TESMAN.

Nej, der gjorde vel ikke det.

HEDDA
(lukker ovnsdøren og rejser sig).

Nå, var det så morsomt hos assessoren?

TESMAN.

Har du været ængstelig for mig? Hvad?

HEDDA.

Nej, det kunde da aldrig falde mig ind. Men jeg spurgte, om du havde havt det morsomt.

TESMAN.

Ja såmæn. For en gangs skyld, så —. Men mest i førstningen, synes nu jeg. For da læste Ejlert op for mig. Vi kom jo over en time for tidligt, — tænk det! Og Brack havde jo så meget at ordne. Men så læste Ejlert.

HEDDA
(sætter sig på højre side af bordet).

Nå? Lad mig så få høre —

TESMAN
(sætter sig på en taburet ved ovnen).

Nej, Hedda, du kan aldrig tro, hvad det blir for et værk! Det er visst næsten noget af det mærkeligste, som er skrevet. Tænk det!

HEDDA.

Ja, ja, det bryr jeg mig ikke om —

TESMAN.

Jeg vil tilstå en ting for dig, Hedda. Da han havde læst, — så kom der noget stygt over mig.

HEDDA.

Noget stygt?

TESMAN.

Jeg sad og misundte Ejlert, at han havde kunnet skrive sådant noget. Tænk det, Hedda!

HEDDA.

Ja, ja, jeg tænker jo!

TESMAN.

Og så vide, at han, — med de evner, som

han har, — desværre nok er rent uforbederlig alligevel.

HEDDA.

Du mener vel, at han har mere livsmod end de andre?

TESMAN.

Nej, herre gud, — han kan sletikke holde måde i nydelsen, sér du.

HEDDA.

Og hvad blev det så til — tilslut?

TESMAN.

Ja, jeg synes nu nærmest, at det måtte kaldes et bakkanal, jeg, Hedda.

HEDDA.

Havde han vinløv i håret?

TESMAN.

Vinløv? Nej, det så jeg ikke noget til. Men han holdt en lang, forvirret tale for den kvinde, som havde beåndet ham under arbejdet. Ja, således udtrykte han sig.

HEDDA.

Nævnte han hende?

TESMAN.

Nej, det gjorde han ikke. Men jeg kan ikke tænke mig andet, end at det må være fru Elvsted. Pas du på!

HEDDA.

Nå, — hvor skiltes du så fra ham?

TESMAN.

På vejen indover. Vi brød op, — de sidste af os, — på samme tid. Og Brack gik også med for at få lidt frisk luft. Og så, sér du, så blev vi enige om at følge Ejlert hjem. Ja, for han var da så rent overlastet også!

HEDDA.

Han var vel det.

TESMAN.

Men nu kommer det mærkværdige, Hedda! Eller det sørgelige, skulde jeg vel heller sige. Å, — jeg skammer mig næsten — på Ejlerts vegne — for at fortælle det —

HEDDA.

Nå da, altså —?

TESMAN.

Jo, mens vi gik sådan indover, ser du, så

blev jeg tilfældigvis lidt tilbage på vejen. Bare sådan et par minutters tid, — tænk det!

HEDDA.

Ja, ja, herre gud, men —?

TESMAN.

Og da jeg så skynder mig efter de andre, — véd du så, hvad jeg finder i vejkanten? Hvad?

HEDDA.

Nej, hvor kan nu jeg vide det!

TESMAN.

Sig det endelig ikke til nogen, Hedda. Hører du det! Lov mig det for Ejlerts skyld. (trækker en pakke i papiromslag op af frakkelommen.) Tænk, du, — jeg fandt dette her.

HEDDA.

Er det ikke den pakken, som han havde med sig her igår?

TESMAN.

Jo, du, det er hele hans kostbare, uerstattelige manuskript! Og det havde han gået der og mistet — uden at han mærked det. Tænk dig bare, Hedda! Så sørgeligt —

HEDDA.

Men hvorfor gav du ham så ikke pakken igen straks?

TESMAN.

Nej, det turde jeg da ikke gøre — i den forfatning, han var i —

HEDDA.

Fortalte du ikke til nogen af de andre, at du havde fundet den heller?

TESMAN.

Å langtfra. Det vilde jeg da ikke for Ejlerts skyld, kan du skønne.

HEDDA.

Der er altså ingen, som véd, at du har Ejlert Løvborgs papirer?

TESMAN.

Nej. Og det må ingen få vide heller.

HEDDA.

Hvad talte du så siden med ham om?

TESMAN.

Jeg fik sletikke tale mere med ham, du.

For da vi kom ind i gaderne, så blev han og en to-tre andre rent borte for os. Tænk det!

HEDDA.

Så? De har vel fulgt ham hjem da.

TESMAN.

Ja, de havde nok det, lod det til. Og Brack gik også sin vej.

HEDDA.

Og hvor har du så tumlet dig siden efter?

TESMAN.

Jo, jeg og nogen af de andre, vi fulgte op med en af de lystige fyrene og drak morgenkaffe der hos ham. Eller natkaffe må det vel nærmest kaldes. Hvad? Men når jeg nu bare har hvilet mig en smule — og så jeg kan tænke mig, at Ejlert, stakker, har fået sovet ud, så må jeg indover til ham med dette her.

HEDDA
(strækker hånden efter pakken).

Nej, — gi' det ikke fra dig! Ikke straks, mener jeg. Lad mig få læse det først.

TESMAN.

Nej, kære, snille Hedda, det tør jeg, ved gud, ikke.

HEDDA.

Tør du ikke?

TESMAN.

Nej, — for du kan da vel tænke dig, hvor rent fortvilet han blir, når han vågner og savner manuskriptet. For han har ingen afskrift af det, må du vide! Det sa' han selv.

HEDDA
(sér ligesom forskende på ham).

Kan da ikke sligt noget skrives om igen? Sådan en gang til.

TESMAN.

Nej, det tror jeg aldrig vilde gå. For beåndelsen, — sér du —

HEDDA.

Ja, ja, — just det er det vel — (henkastende.) Men det er sandt, — her ligger et brev til dig.

TESMAN.

Nej, tænk —!

HEDDA
(rækker ham det).

Det kom tidlig imorges.

TESMAN.

Fra tante Julle, du! Hvad kan det være? (lægger papirpakken på den anden taburet, åbner brevet, løber det igennem og springer op.) Å Hedda, — hun skriver, at den stakkers tante Rina ligger på sit sidste!

HEDDA.

Det var jo at vente.

TESMAN.

Og at hvis jeg vil se hende endnu en gang, så må jeg skynde mig. Jeg vil straks springe derind.

HEDDA
(undertrykker et smil).

Vil du springe også?

TESMAN.

Å kæreste Hedda, — om du kunde overvinde dig til at følge med! Tænk det!

HEDDA
(rejser sig og siger træt og afvisende).

Nej, nej, bed mig ikke om sligt noget. Jeg vil ikke sé på sygdom og død. Lad mig få være fri for alt det, som stygt er.

TESMAN.

Ja, herre gud da —! (farer omkring.) Min

hat —? Min overfrakke —? Nå, i forstuen —. Jeg vil da inderlig håbe, at jeg ikke kommer for sent, Hedda? Hvad?

HEDDA.

Å bare spring, så —

(BERTE kommer i forstuedøren.)

BERTE.

Assessor Brack står udenfor og spør', om han må komme ind.

TESMAN.

På denne tid! Nej, nu kan jeg umulig ta' imod ham.

HEDDA.

Men jeg kan. (til Berte.) Bed assessoren komme.

(Berte går.)

HEDDA
(hurtigt, hviskende).

Pakken, Tesman!

(Hun griber den fra taburetten.)

TESMAN.

Ja, giv mig den!

HEDDA.

Nej, nej, jeg gemmer den for dig sålænge.

(Hun går hen til skrivebordet og stikker den ind i bogreolen. Tesman står i hastværk og kan ikke få handskerne på.)

(ASSESSOR BRACK kommer ind fra forstuen.)

HEDDA
(nikker til ham).

Nå, De er rigtignok en morgenfugl.

BRACK.

Ja, synes De ikke det? (til Tesman.) Skal De også ud på farten?

TESMAN.

Ja, jeg må nødvendigvis ind til tanterne. Tænk, — den syge, hun ligger for døden, stakker.

BRACK.

Å herre gud, gør hun det? Men så må De endelig ikke la' Dem opholde af mig. I et så alvorligt øjeblik —

TESMAN.

Ja, jeg må virkelig løbe —. Farvel! Farvel!

(Han skynder sig ud gennem forstuedøren.)

HEDDA
(går nærmere).

Det har nok været mere end livligt hjemme hos Dem inat, herr assessor.

BRACK.

Jeg er såmæn ikke kommen af klæderne, fru Hedda.

HEDDA.

Ikke De heller?

BRACK.

Nej, som De sér. Men hvad har så Tesman fortalt om nattens oplevelser?

HEDDA.

Å, noget kedeligt noget. Bare det, at de havde været oppe og drukket kaffe etsteds.

BRACK.

Det kaffelag har jeg alt rede på. Ejlert Løvborg var nok ikke med der, tror jeg?

HEDDA.

Nej, de havde fulgt ham hjem forinden.

BRACK.

Tesman også?

HEDDA.

Nej, men et par andre, sa' han.

BRACK
(smiler).

Jørgen Tesman er virkelig en troskyldig sjæl, fru Hedda.

HEDDA.

Ja, det véd gud han er. Men stikker der da noget under?

BRACK.

Ja, det er ikke frit for det.

HEDDA.

Nå da! Lad os sætte os, kære assessor. Så fortæller De bedre.

(Hun sætter sig ved venstre side af bordet. Brack ved langsiden i nærheden af hende.)

HEDDA.

Nå da altså?

BRACK.

Jeg havde særlige grunde til at efterspore mine gæsters — eller, rigtigere sagt, en del af mine gæsters veje inat.

HEDDA.

Og imellem dem var kanske Ejlert Løvborg også?

Brack.

Jeg må tilstå — han var det.

Hedda.

Nu gør De mig virkelig begærlig —

Brack.

Véd De, hvor han og et par af de andre tilbragte resten af natten, fru Hedda?

Hedda.

Går det an at fortælle det, så gør så.

Brack.

Bevar's, det kan godt fortælles. Jo, de indfandt sig i en særdeles animeret soirée.

Hedda.

Af det livlige slags?

Brack.

Af det allerlivligste.

Hedda.

Lidt mere om dette her, assessor —

Brack.

Løvborg havde fået indbydelse i forvejen, han også. Jeg vidste fuld besked om det. Men

da havde han afslået at komme. For nu har han jo iført sig et nyt menneske, som De véd.

HEDDA.

Oppe hos fogden Elvsteds, ja. Men så gik han altså alligevel?

BRACK.

Ja, ser De, fru Hedda, — så kommer uheldigvis ånden over ham oppe hos mig i aftes —

HEDDA.

Ja, der blev han jo beåndet, hører jeg.

BRACK.

I temmelig voldsom grad beåndet. Nå, så kom han vel på andre tanker, kan jeg tro. For vi mandspersoner, vi er desværre ikke altid så principfaste, som vi burde være.

HEDDA.

Å, De danner da visst en undtagelse, assessor Brack. Men Løvborg altså —?

BRACK.

Ja, kort og godt, — enden blev, at han havned i frøken Dianas saloner.

HEDDA.

Frøken Dianas?

BRACK.

Det var frøken Diana, som gav soiréen. For en udvalgt kreds af veninder og beundrere.

HEDDA.

Er det en rødhåret en?

BRACK.

Netop.

HEDDA.

Sådan en slags — sangerinde?

BRACK.

Å ja, — det også. Og derhos en vældig jægerinde — for herrerne, — fru Hedda. De har visst hørt tale om hende. Ejlert Løvborg var en af hendes varmeste beskyttere — i sine velmagtsdage.

HEDDA.

Og hvorledes endte så dette her?

BRACK.

Mindre venskabeligt, lader det til. Frøken Diana skal fra den ømmeste modtagelse være gået til håndgribeligheder —

HEDDA.

Imod Løvborg?

BRACK.

Ja. Han beskyldte hende eller veninderne for at ha' bestjålet ham. Han påstod, at hans tegnebog var ble't borte. Og andre sager også. Kort sagt, han skal ha' gjort et morderligt spektakel.

HEDDA.

Og hvad førte så det til?

BRACK.

Det førte såmæn til almindelig hanekamp mellem både damer og herrer. Heldigvis så kom da endelig politiet tilstede.

HEDDA.

Kom politiet også?

BRACK.

Ja. Men det blir nok en dyr spas for Ejlert Løvborg, det gale menneske.

HEDDA.

Nå!

BRACK.

Han skal ha' gjort voldsom modstand.

Skal ha' slåt en af konstablerne på øret og revet hans frakke istykker. Så måtte han da med på stationen også.

HEDDA.

Hvoraf véd De nu alt dette?

BRACK.

Fra politiet selv.

HEDDA
(ser hen for sig).

Således er det altså gåt for sig. Da har han ikke havt vinløv i håret.

BRACK.

Vinløv, fru Hedda?

HEDDA
(slår over i tonen).

Men sig mig nu, assessor, — hvorfor går De egentlig sådan og sporer og spejder efter Ejlert Løvborg?

BRACK.

For det første kan det da ikke være mig så ganske ligegyldigt, om det oplyses ved forhørerne, at han kom lige fra mig.

HEDDA.

Blir der altså forhører også?

BRACK.

Forstår sig. For resten så fik nu det endda være for hvad det var. Men jeg synes, at jeg, som ven af huset, pligted at skaffe Dem og Tesman fuld oplysning om hans natlige bedrifter.

HEDDA.

Hvorfor egentlig det, assessor Brack?

BRACK.

Jo, fordi jeg har en levende mistanke om, at han vil bruge Dem som et slags skærmbræt.

HEDDA.

Nej, men hvor kan De da falde på sligt noget!

BRACK.

Å herre gud, — vi er da ikke blinde, fru Hedda. Se De bare til! Denne fru Elvsted, hun rejser såmæn ikke så snart fra byen igen.

HEDDA.

Nå, skulde der være noget imellem de to, så er der vel så mange andre steder, hvor de kan mødes.

BRACK.

Ikke noget hjem. Ethvert anstændigt hus vil fra nu af igen være lukket for Ejlert Løvborg.

HEDDA.

Og så bør mit også være, mener De?

BRACK.

Ja. Jeg tilstår, det vilde falde mig mere end pinligt om denne herre fik fast indpas her. Om han, som en overflødig — og en uvedkommende — skulde trænge sig ind i —

HEDDA.

— ind i trekanten?

BRACK.

Netop. Det vilde for mig være det samme, som at bli' hjemløs.

HEDDA
(ser smilende på ham).

Altså, — eneste hane i kurven, — det er Deres mål.

BRACK
(nikker langsomt og sænker stemmen).

Ja, det er mit mål. Og det mål vil jeg kæmpe for — med alle de midler, jeg har til min rådighed.

HEDDA
(idet smilet viger).

De er visst et farligt menneske, — når det kommer til stykket.

BRACK.

Tror De det?

HEDDA.

Ja, jeg begynder at tro det nu. Og jeg er hjerteglad — sålænge De ikke i nogen måde har hals og hånd over mig.

BRACK
(ler tvetydigt).

Ja-ja, fru Hedda, — De kan kanské ha' ret i det. Hvem véd, om jeg ikke i så fald var mand for at finde på både det ene og det andet.

HEDDA.

Nej men hør nu her, assessor Brack! Det er jo næsten som om De sidder og truer.

BRACK
(rejser sig).

Å, langtfra! Trekanten, ser De, — den bør helst befæstes og forsvares i frivillighed.

HEDDA.

Det mener jeg også.

BRACK.

Ja, nu har jeg altså fået sagt, hvad jeg vilde. Og så får jeg sé at komme indover igen. Farvel, fru Hedda!

(Han går mod glasdøren.)

HEDDA
(rejser sig).

Går De gennem haven?

BRACK.

Ja, for mig er det kortere.

HEDDA.

Ja, og så er det jo en bagvej også.

BRACK.

Meget sandt. Jeg har ikke noget imod bagveje. Til sine tider kan de være nokså pikante.

HEDDA.

Når der skydes med skarpt, mener De?

BRACK
(i døren, lér til hende).

Å, man skyder da vel ikke sine tamme kurvhaner!

HEDDA
(lér også).

Å nej, når man ikke har flere end den ene, så —

(De nikker, under latter, til afsked. Han går. Hun lukker døren efter ham.)

(HEDDA står en stund alvorlig og ser ud. Derpå går hun hen og kikker ind gennem forhænget på bagvæggen. Går så til skrivebordet, tager Løvborgs pakke frem fra reolen og vil blade i papirerne. Bertes stemme høres højrøstet ude i forstuen. Hedda vender sig og lytter. Lukker så hurtigt pakken ned i skuffen og lægger nøglen på skrivetøjet.)

(EJLERT LØVBORG med overfrakken på og med hatten i hånden, river forstuedøren op. Han ser noget forvirret og ophidset ud.)

LØVBORG
(vendt mod forstuen).

Og jeg siger Dem, jeg må og skal ind! Se så!

(Han lukker døren, vender sig, ser Hedda, behersker sig straks og hilser.)

HEDDA
(ved skrivebordet).

Nå, herr Løvborg, det er lovlig sent De kommer efter Thea.

LØVBORG.

Eller lovlig tidlig jeg kommer ind til Dem. Jeg be'r Dem undskylde.

HEDDA.

Hvoraf véd De, at hun er hos mig endnu?

LØVBORG.

Det blev sagt i hendes logis, at hun havde været ude hele natten.

HEDDA
(går til salonbordet).

Kunde De mærke noget på folkene, da de sa' det?

LØVBORG
(ser spørgende på hende).

Mærke noget på dem?

HEDDA.

Jeg mener, om det lod til, at de tænkte sig sådan et og andet ved det?

LØVBORG
(forstår pludselig).

Å ja, det er jo også sandt! Jeg trækker hende ned med mig! Forresten kunde jeg ikke mærke noget. — Tesman er vel ikke stået op endnu?

HEDDA.

Nej, — jeg tror ikke —

LØVBORG.

Når kom han hjem?

HEDDA.

Svært sent.

LØVBORG.

Fortalte han Dem noget?

HEDDA.

Ja, jeg hørte, at der havde været rigtig muntert hos assessor Brack.

LØVBORG.

Ikke noget andet?

HEDDA.

Nej, jeg tror ikke det. For resten var jeg så gruelig søvnig —

(FRU ELVSTED kommer ind gennem forhængene på bagvæggen.)

FRU ELVSTED
(hen imod ham).

Ah, Løvborg! Endelig —!

LØVBORG.

Ja, endelig. Og for sent.

FRU ELVSTED
(ser i angst på ham).

Hvad er for sent?

LØVBORG.

Alt er for sent nu. Med mig er det ude.

FRU ELVSTED.

Å nej, nej, — sig da ikke det!

LØVBORG.

Du vil selv sige det samme, når du får hørt —

FRU ELVSTED.

Jeg vil ikke høre noget!

HEDDA.

De ønsker kanské helst at tale alene med hende? For så går jeg.

LØVBORG.

Nej bliv, — De også. Jeg be'r Dem om det.

FRU ELVSTED.

Ja, men jeg vil ikke høre noget, siger jeg!

LØVBORG.

Det er ikke nattens eventyr, jeg vil tale om.

FRU ELVSTED.

Hvad er det så —?

LØVBORG.

Det er om det, at vore veje må skilles nu.

FRU ELVSTED.

Skilles!

HEDDA
(uvilkårligt).

Jeg vidste det!

LØVBORG.

For jeg har ikke mere brug for dig, Thea.

FRU ELVSTED.

Og det kan du stå her og sige! Ikke mere brug for mig! Jeg skal da vel hjælpe dig nu som før? Vi skal da vel bli' ved at arbejde sammen?

LØVBORG.

Jeg agter ikke at arbejde herefterdags.

FRU ELVSTED
(i selvopgivelse).

Hvad skal jeg så bruge mit liv til?

LØVBORG.

Du får prøve på at leve livet, som om du aldrig havde kendt mig.

Fru Elvsted.

Men det kan jeg jo ikke!

Løvborg.

Prøv om du kan, Thea. Du får rejse hjem igen —

Fru Elvsted
(i oprør).

Aldrig i denne verden! Hvor du er, der vil jeg også være! Jeg la'r mig ikke således forjage! Jeg vil være her tilstede! Være sammen med dig, når bogen kommer.

Hedda
(halvhøjt, i spænding).

Ah, bogen, — ja!

Løvborg
(ser på hende).

Min og Theas bog. For det er den.

Fru Elvsted.

Ja, det føler jeg, at den er. Og derfor så har jeg også ret til at være hos dig, når den kommer! Jeg vil sé på, at der strøes agtelse og ære over dig igen. Og glæden, — glæden, den vil jeg dele med dig.

LØVBORG.

Thea, — vor bog kommer aldrig ud.

HEDDA.

Ah!

FRU ELVSTED.

Kommer den ikke!

LØVBORG.

Kan aldrig komme.

FRU ELVSTED
(i angstfuld anelse).

Løvborg, — hvor har du gjort af hæfterne!

HEDDA
(ser spændt på ham).

Ja, hæfterne —?

FRU ELVSTED.

Hvor har du dem!

LØVBORG.

Å Thea, — spørg mig helst ikke om det.

FRU ELVSTED.

Jo, jo, jeg vil vide det. Jeg har ret til at få vide det straks.

LØVBORG.

Hæfterne —. Nu vel da, — hæfterne, dem har jeg revet i tusend stykker.

FRU ELVSTED
(skriger).

Å nej, nej —!

HEDDA
(uvilkårligt).

Men det er jo sletikke —!

LØVBORG
(ser på hende).

Ikke sandt, tror De?

HEDDA
(fatter sig).

Jo vel. Naturligvis. Når De selv siger det. Men det lød så urimeligt —

LØVBORG.

Sandt alligevel.

FRU ELVSTED
(vrider hænderne).

Å gud, — å gud, Hedda, — revet sit eget værk istykker!

Løvborg.

Jeg har revet mit eget liv istykker. Så kunde jeg vel rive mit livsværk også —

Fru Elvsted.

Og det har du altså gjort inat!

Løvborg.

Ja, hører du. I tusend stykker. Og strød dem ud i fjorden. Langt ude. Der er i alle fald friskt saltvand. Lad dem drive i det. Drive for strøm og vind. Og om en stund så synker de. Dybere og dybere. Ligesom jeg, Thea.

Fru Elvsted.

Véd du vel, Løvborg, at dette her med bogen —. Alle mine dage vil det stå for mig, som om du havde dræbt et lidet barn.

Løvborg.

Du har ret i det. Det er som et slags barnemord.

Fru Elvsted.

Men hvor kunde du så —! Jeg havde jo også min del i barnet.

HEDDA
(næsten lydløst).

Ah, barnet —

FRU ELVSTED
(ånder tungt).

Forbi altså. Ja, ja, nu går jeg, Hedda.

HEDDA.

Men du rejser da vel ikke?

FRU ELVSTED.

Å jeg véd ikke selv, hvad jeg gør. Nu er alting mørkt foran mig.

(Hun går ud gennem forstuedøren.)

HEDDA
(står og venter lidt).

De vil altså ikke følge hende hjem, herr Løvborg?

LØVBORG.

Jeg? Gennem gaderne? Skulde kanské folk sé, at hun gik sammen med mig?

HEDDA.

Jeg véd jo ikke, hvad der ellers er gåt for sig inat. Men er det da så rent uopretteligt?

LØVBORG.

Det blir ikke ved denne nat alene. Jeg véd det så sikkert. Men så er der det, at jeg gider ikke leve den slags liv heller. Ikke nu pånyt. Det er livsmodet og livstrodsen, som hun har knækket i mig.

HEDDA
(ser frem for sig).

Den søde lille tosse har havt sine fingre i en menneskeskæbne. (ser på ham.) Men at De kunde være så hjerteløs imod hende alligevel?

LØVBORG.

Å sig ikke, at det var hjerteløst!

HEDDA.

Gå hen og ødelægge, hvad der har fyldt hendes sind gennem lange, lange tider! Det kalder De ikke hjerteløst!

LØVBORG.

Til Dem kan jeg sige sandheden, Hedda.

HEDDA.

Sandheden?

LØVBORG.

Lov mig først, — gi' mig Deres ord på, at hvad jeg nu betror Dem, det får Thea aldrig vide.

HEDDA.

Det har De mit ord på.

LØVBORG.

Godt. Så vil jeg da sige Dem, at det ikke var sandt, hvad jeg stod her og fortalte.

HEDDA.

Det om hæfterne?

LØVBORG.

Ja. Jeg har ikke revet dem istykker. Ikke kastet dem i fjorden heller.

HEDDA.

Nej, nej —. Men — hvor er de da?

LØVBORG.

Jeg har ødelagt Dem alligevel. I bund og grund, Hedda!

HEDDA.

Dette her forstår jeg ikke.

LØVBORG.

Thea sa', at det, jeg havde gjort, det stod for hende som et barnemord.

HEDDA.

Ja, — så sa' hun.

LØVBORG.

Men det, at dræbe sit barn, — det er ikke det værste, en far kan gøre imod det.

HEDDA.

Det ikke det værste?

LØVBORG.

Nej. Det var det værste, jeg vilde skåne Thea for at høre.

HEDDA.

Og hvad er så dette værste?

LØVBORG.

Sæt nu, Hedda, at en mand, — sådan henad morgenstunden, — efter en forvildet, gennemsviret nat kom hjem til sit barns mor og sa': hør du, — jeg har været der og der. På de og de steder. Og jeg har havt vort barn med mig. På de og de steder. Barnet er kommet væk for mig. Rent væk. Pokker véd, hvad hænder det er faldet i. Hvem der har havt sine fingre i det.

HEDDA.

Ah, — men til syvende og sidst så — så var da dette her bare en bog —

LØVBORG.

Theas rene sjæl var i den bog.

HEDDA.

Ja, jeg forstår det.

LØVBORG.

Og så forstår De vel også, at mellem hende og mig er der ikke fremtid foran.

HEDDA.

Og hvad vej vil De så gå?

LØVBORG.

Ingen. Bare sé til at få ende på det altsammen. Jo før jo heller.

HEDDA
(et skridt nærmere).

Ejlert Løvborg, — hør nu her —. Kunde De ikke sé til, at — at det skede i skønhed?

LØVBORG.

I skønhed? (smiler.) Med vinløv i håret, som De før i tiden tænkte Dem —

HEDDA.

Å nej. Vinløvet, — det tror jeg ikke længer på. Men i skønhed alligevel! For én

gangs skyld! — Farvel! De skal gå nu. Og ikke komme her oftere.

LØVBORG.

Farvel, frue. Og hils Jørgen Tesman fra mig.

(Han vil gå).

HEDDA.

Nej vent! En erindring fra mig skal De da ta' med Dem.

(Hun går hen til skrivebordet og åbner skuffen og pistolkassen. Kommer så hen igen til Løvborg med en af pistolerne.)

LØVBORG
(ser på hende).

Den der? Er det erindringen?

HEDDA
(nikker langsomt).

Kan De kende den igen? Den har engang været løftet imod Dem.

LØVBORG.

De skulde ha' brugt den dengang.

HEDDA.

Sé der! Brug De den nu.

LØVBORG
(stikker pistolen i brystlommen).

Tak!

HEDDA.

Og så i skønhed, Ejlert Løvborg. Lov mig bare det!

LØVBORG.

Farvel, Hedda Gabler.

(Han går ud gennem forstuedøren.)

(HEDDA lytter en stund ved døren. Derpå går hun hen til skrivebordet og tager pakken med manuskriptet frem, kikker lidt ind i omslaget, drager nogle af bladene halvt ud og ser på dem. Så går hun med det hele hen og sætter sig i lænestolen ved ovnen. Pakken har hun på skødet. Lidt efter åbner hun ovnsdøren og derefter også pakken.)

HEDDA

(kaster et af hæfterne ind i ilden og hvisker hen for sig):

Nu brænder jeg dit barn, Thea! — Du med krushåret! (kaster et par hæfter til i ovnen.) Dit og Ejlert Løvborgs barn. (kaster det øvrige ind.) Nu brænder, — nu brænder jeg barnet.

FJERDE AKT.

(Samme værelser hos Tesmans. Det er aften. Selskabsværelset ligger i mørke. Bagværelset er belyst af hængelampen over bordet derinde. Forhængene for glasdøren er trukne til.)

(Hedda, sortklædt, driver om på gulvet i det mørke værelse. Kommer så ind i bagværelset og går henover mod venstre side. Der høres nogle akkorder fra pianoet. Så kommer hun frem igen og går ind i selskabsværelset.)

(Berte kommer fra højre side gennem bagværelset med en tændt lampe, som hun stiller på bordet foran hjørnesofaen i salonen. Hendes øjne er forgrædte, og hun har sorte bånd på kappen. Går stille og varsomt ud til højre. Hedda går hen til glasdøren, letter forhænget lidt tilside og sér ud i mørket.)

(Kort efter kommer Frøken Tesman, sørgeklædt, med hat og slør ind fra forstuen. Hedda går hende imøde og rækker hende hånden.)

Frøken Tesman.

Ja, Hedda, her kommer jeg i sorgens farver. For nu har da min stakkers søster endelig stridt ud.

Hedda.

Jeg véd det allerede, som De vel sér. Tesman sendte et kort ud til mig.

Frøken Tesman.

Ja, han lovte mig jo det. Men jeg syntes da alligevel, at til Hedda, — her i livets hus, — her måtte jeg da melde døden selv.

Hedda.

Det var meget venligt af Dem.

Frøken Tesman.

Å, Rina skulde bare ikke gåt bort netop nu. Heddas hus skulde ikke bære sorg i denne tid.

Hedda
(afledende).

Hun døde jo så stille, frøken Tesman?

Frøken Tesman.

Å så dejligt, — så fredeligt løste det sig op for hende. Og så den usigelige lykke, at hun fik sé Jørgen engang til. Og fik sige ham rigtig farvel. — Er han kanské ikke kommen hjem endnu?

Hedda.

Nej. Han skrev, at jeg ikke måtte vente ham så snart. Men sæt Dem da ned.

Frøken Tesman.

Nej tak, kære — velsignede Hedda. Jeg

vilde nok gerne. Men jeg har så liden tid. Nu skal hun stelles og pyntes så godt jeg kan. Rigtig pén skal hun komme i sin grav.

HEDDA.

Kan ikke jeg hjælpe med noget?

FRØKEN TESMAN.

Å tænk da aldrig på det! Sligt noget må ikke Hedda Tesman ta' sine hænder i. Og ikke fæste sine tanker ved heller. Ikke i denne tid, ikke.

HEDDA.

Å tankerne, — de lar sig ikke sådan mestre —

FRØKEN TESMAN
(vedblivende).

Ja, herre gud, så går det i verden. Hjemme hos mig skal vi nu sy lintøj til Rina. Og her skal vel også snart syes, kan jeg tænke. Men det blir af et andet slags, det, — gud ske lov!

(JØRGEN TESMAN kommer ind gennem forstuedøren.)

HEDDA.

Nå, det var da godt, du endelig kom engang.

TESMAN.

Er du her, tante Julle? Hos Hedda? Tænk det!

FRØKEN TESMAN.

Jeg vilde just til at gå igen, min kære gut. Nå, fik du så udrettet alt det, du lovte mig?

TESMAN.

Nej, jeg er virkelig ræd, jeg har glemt halvparten, du. Jeg får springe ind til dig imorgen igen. For idag er mit hode så rent fortumlet. Jeg kan ikke holde tankerne sammen.

FRØKEN TESMAN.

Men, snille Jørgen, du må da ikke ta' det på den vis.

TESMAN.

Så? Hvorledes da, mener du?

FRØKEN TESMAN.

Du skal være glad i sorgen. Glad for det, som skét er. Ligesom jeg er det.

TESMAN.

Å ja, ja. Du tænker på tante Rina, du.

HEDDA.

Det blir ensomt for Dem nu, frøken Tesman.

Frøken Tesman.

I de første dagene, ja. Men det kommer vel ikke til at vare så længe, vil jeg håbe. Salig Rinas lille stue skal da ikke stå tom, véd jeg!

Tesman.

Så? Hvem vil du da skal flytte ind i den? Hvad?

Frøken Tesman.

Å, der findes altid en eller anden syg stakker, som trænger røgt og pleje, desværre.

Hedda.

Vil De virkelig ta' sligt kors på Dem igen?

Frøken Tesman.

Kors! Gud forlade Dem, barn, — det har da ikke været noget kors for mig.

Hedda.

Men om der nu skulde komme et fremmed menneske, så —

Frøken Tesman.

Å, med syge folk blir en snart venner. Og jeg behøver da så sårt at ha' nogen at leve for, jeg også. Nå, gud ske lov og tak, — her i

huset turde vel også bli' et og andet at ta' hånd i for en gammel tante.

HEDDA.

Å, tal bare ikke om vort.

TESMAN.

Ja, tænk, hvor dejligt vi tre kunde ha' det sammen, dersom —

HEDDA.

Dersom —?

TESMAN
(urolig).

Å, ikke noget. Det ordner sig vel. Lad os håbe det. Hvad?

FRØKEN TESMAN.

Ja, ja. I to har nok noget at snakke sammen, kan jeg skønne. (smiler.) Og Hedda har kanske også noget at fortælle dig, Jørgen. Farvel! Nu må jeg hjem til Rina. (vender sig ved døren.) Herregud, hvor underligt at tænke sig! Nu er Rina både hos mig og hos salig Jochum.

TESMAN.

Ja, tænk det, tante Julle! Hvad?

(FRØKEN TESMAN går ud gennem forstuedøren.)

HEDDA
(følger Tesman koldt og forskende med øjnene).

Jeg tror næsten, dødsfaldet går dig mere til hjertet end hende.

TESMAN.

Å, det er ikke dødsfaldet alene. Det er Ejlert, som jeg er så inderlig urolig for.

HEDDA
(hurtigt).

Er der noget nyt med ham?

TESMAN.

Jeg vilde løbet op til ham i eftermiddag og sagt ham, at manuskriptet var i god behold.

HEDDA.

Nå? Traf du ham så ikke?

TESMAN.

Nej. Han var ikke hjemme. Men bagefter så mødte jeg fru Elvsted, og hun fortalte, at han havde været her tidlig imorges.

HEDDA.

Ja straks efter du var gåt.

TESMAN.

Og han skal jo ha' sagt, at han havde revet manuskriptet istykker. Hvad?

HEDDA.

Ja, han påstod det.

TESMAN.

Men, herre gud, så har han jo været rent sindsforvirret! Og så turde du vel sagtens ikke gi' ham det tilbage heller, Hedda?

HEDDA.

Nej, han fik det ikke.

TESMAN.

Men du sa' ham da vel, at vi havde det?

HEDDA.

Nej. (hurtigt.) Sa' du kanske det til fru Elvsted?

TESMAN.

Nej, det vilde jeg ikke. Men til ham selv skulde du ha' sagt det. Tænk, om han i fortvilelse går hen og gør en ulykke på sig! Lad mig få manuskriptet, Hedda! Jeg vil springe ind til ham med det straks. Hvor har du pakken?

HEDDA
(kold og ubevægelig, støttet til lænestolen).

Jeg har den ikke mere.

TESMAN.

Har du den ikke! Hvad i al verden mener du med det!

HEDDA.

Jeg har brændt det op — alt sammen.

TESMAN
(farer op i skræk).

Brændt! Brændt Ejlerts manuskript!

HEDDA.

Skrig ikke så. Tjenestepigen kunde gerne høre dig.

TESMAN.

Brændt! Men du godeste gud —! Nej, nej, nej, — dette er rent umuligt!

HEDDA.

Ja, det er nu så alligevel.

TESMAN.

Men véd du da selv, hvad du der har gjort, Hedda! Det er jo ulovlig omgang med hittegods. Tænk det! Ja, spørg du bare assessor Brack, så skal du få høre.

HEDDA.

Det er visst rådeligst, at du ikke taler om det, — hverken til assessoren eller til nogen anden.

TESMAN.

Men hvorledes kunde du da gå hen og gøre noget så uhørt! Hvorledes kunde sligt falde dig ind? Hvorledes kunde det komme over dig? Svar mig på det. Hvad?

HEDDA
(undertrykker et næsten umærkeligt smil).

Jeg gjorde det for din skyld, Jørgen.

TESMAN.

For min skyld!

HEDDA.

Da du kom hjem imorges og fortalte, at han havde læst for dig —

TESMAN.

Ja, ja, hvad så?

HEDDA.

Da tilstod du, at du misundte ham det værk.

TESMAN.

Å herre gud, det var da ikke så bogstavelig ment.

HEDDA.

Alligevel. Jeg kunde ikke tåle den tanke, at nogen anden skulde stille dig i skyggen.

TESMAN
(i udbrud, mellem tvil og glæde).

Hedda, — å, er det sandt, hvad du siger! — Ja-men, — ja-men — på den slags måde har jeg aldrig mærket din kærlighed før. Tænk det!

HEDDA.

Nå, så er det bedst du får vide da — at just i denne tid — (hæftigt, afbrydende). Nej, nej, — du kan spørge dig for hos tante Julle. Så gir hun dig nok besked.

TESMAN.

Å, jeg tror næsten jeg forstår dig, Hedda! (slår hænderne sammen.) Nej, herre gud, du, — skulde det være muligt! Hvad?

HEDDA.

Skrig da ikke så. Pigen kan høre dig.

TESMAN
(leende i overstadig glæde).

Pigen! Nej, du er virkelig kostelig, du, Hedda! Pigen, — det er jo Berte, det! Jeg vil selv ud og fortælle det til Berte.

HEDDA
(knuger hænderne som fortvilet).

Å, jeg forgår, — jeg forgår i alt dette her!

TESMAN.

I hvad for noget, Hedda? Hvad?

HEDDA
(koldt, behersket).

I alt dette — løjerlige, — Jørgen.

TESMAN.

Løjerligt? At jeg er så sjæleglad. Men alligevel —. Kanské det ikke er værdt, at jeg siger noget til Berte.

HEDDA.

Å jo, — hvorfor ikke det også?

TESMAN.

Nej, nej, ikke endnu. Men tante Julle må tilforladelig få vide det. Og det, at du begynder at kalde mig Jørgen også! Tænk det. Å, tante Julle, hun vil bli' så glad, — så glad!

HEDDA.

Når hun hører, at jeg har brændt Ejlert Løvborgs papirer — for din skyld?

TESMAN.

Nej, det er jo også sandt! Det med papirerne, det må naturligvis ingen få vide. Men at du brænder for mig, Hedda, — det skal så sandelig

tante Julle ha' del i! For resten gad jeg vide, jeg, om sligt noget er almindeligt hos unge koner, du? Hvad?

HEDDA.

Du bør spørge tante Julle om det også, synes jeg.

TESMAN.

Ja, det vil jeg virkelig gøre ved lejlighed. (ser atter urolig og betænkelig ud.) Nej men, — nej men manuskriptet da! Herre gud, det er jo forfærdeligt at tænke sig for den stakkers Ejlert alligevel.

(FRU ELVSTED, klædt ligesom ved sit første besøg, med hat og overtøj, kommer ind gennem forstuedøren.)

FRU ELVSTED
(hilser hurtigt og siger i sindsbevægelse):

Å, kære Hedda, tag mig ikke ilde op, at jeg kommer igen.

HEDDA.

Hvad er der hændt dig, Thea?

TESMAN.

Er det noget med Ejlert Løvborg igen? Hvad?

FRU ELVSTED.

Å ja, — jeg er så gruelig ræd for, at der er tilstødt ham en ulykke.

HEDDA
(griber hende i armen).

Ah, — tror du det!

TESMAN.

Nej men, herre gud, — hvor kan De da falde på sligt, fru Elvsted!

FRU ELVSTED.

Jo, for jeg hørte, at de talte om ham i pensionen, — just som jeg kom ind. Å, der går jo de utroligste rygter om ham i byen idag.

TESMAN.

Ja, tænk, det hørte jeg også! Og så kan jeg bevidne, at han gik lige hjem og la' sig. Tænk det!

HEDDA.

Nå, — hvad sa' de så i pensionen?

FRU ELVSTED.

Å, jeg fik ikke rede på nogen ting. Enten de nu ikke vidste noget nærmere eller —. Der blev stille, da de så mig. Og spørge, det turde jeg ikke.

TESMAN
(urolig om på gulvet).

Vi vil håbe — vi vil håbe, De har hørt fejl, fru Elvsted!

FRU ELVSTED.

Nej, nej, jeg er viss på, at det var ham, de talte om. Og så hørte jeg, der blev nævnt noget sådant som hospitalet eller —

TESMAN.

Hospitalet!

HEDDA.

Nej, — det er da vel umuligt!

FRU ELVSTED.

Å, jeg blev så dødelig ræd for ham. Og så gik jeg op i hans logis og spurgte efter ham der.

HEDDA.

Kunde du bekvemme dig til det, Thea!

FRU ELVSTED.

Ja, hvad skulde jeg vel andet gøre? For jeg syntes ikke, jeg kunde holde den uvissheden ud længer.

TESMAN.

Men De traf ham vel ikke, De, heller? Hvad?

Fru Elvsted.

Nej. Og folkene vidste ikke nogen besked om ham. Han havde ikke været hjemme siden igår eftermiddag, sa' de.

Tesman.

Igår! Tænk, at de kunde si' det!

Fru Elvsted.

Å, jeg synes det er umuligt andet, end at der må være noget galt på færde med ham!

Tesman.

Du, Hedda, — om jeg gik indover, du, og forhørte mig sådan på forskellige steder —?

Hedda.

Nej, nej, — bland ikke du dig op i dette her.

(Assessor Brack, med hat i hånden, kommer ind gennem forstuedøren, som Berte åbner og lukker efter ham. Han sér alvorlig ud og hilser i taushed.)

Tesman.

Å, er De der, kære assessor? Hvad?

Brack.

Ja, jeg måtte nødvendigvis ud til Dem iaften.

TESMAN.

Jeg kan sé på Dem, at De har fåt budskabet fra tante Julle.

BRACK.

Det har jeg også fåt, ja.

TESMAN.

Er det ikke sørgeligt, De? Hvad?

BRACK.

Nå, kære Tesman, det er nu som man ta'r det.

TESMAN
(sér uviss på ham).

Er der kanské ellers hændt noget?

BRACK.

Ja, der er det.

HEDDA
(spændt).

Noget sørgeligt, assessor Brack?

BRACK.

Også som man ta'r det, frue.

FRU ELVSTED
(i uvilkårligt udbrud).

Å, det er noget med Ejlert Løvborg!

BRACK
(sér lidt på hende).

Hvorledes falder fruen på det? Véd fruen kanské allerede noget —?

FRU ELVSTED
(forvirret).

Nej, nej, det gør jeg sletikke; men —

TESMAN.

Men, gud bevar' os, så sig det dog!

BRACK
(trækker på skuldrene).

Nå, — desværre, — Ejlert Løvborg er bragt på hospitalet. Han ligger nok for døden allerede.

FRU ELVSTED
(skriger ud).

Å gud, å gud —!

TESMAN.

På hospitalet! Og for døden også!

HEDDA
(uvilkårligt).

Så hurtigt altså —!

FRU ELVSTED
(jamrende).

Og vi, som skiltes uden forsoning, Hedda!

HEDDA
(hvisker):

Men, Thea, — Thea da!

FRU ELVSTED
(uden at agte på hende).

Jeg må ind til ham! Jeg må sé ham ilive!

BRACK.

Det nytter Dem ikke noget, frue. Der får ingen komme til ham.

FRU ELVSTED.

Å, men sig mig da bare, hvad der er hændt ham! Hvad er det for noget?

TESMAN.

Ja, for han har da vel aldrig selv —! Hvad?

HEDDA.

Jo, det er jeg viss på han har.

TESMAN.

Hedda, — hvor kan du da —!

BRACK
(som stadig holder øje med hende).

De har desværre gættet ganske rigtigt, fru Tesman.

Fru Elvsted.

Å, hvor forfærdeligt!

Tesman.

Selv altså! Tænk det!

Hedda.

Skudt sig!

Brack.

Også rigtig gættet, frue.

Fru Elvsted
(søger at fatte sig).

Når skete det, herr assessor?

Brack.

Nu i eftermiddag. Mellem tre og fire.

Tesman.

Men, herre gud, — hvor gjorde han det da? Hvad?

Brack
(lidt usikker).

Hvor? Ja, kære, — han gjorde det vel i sit logis.

Fru Elvsted.

Nej, det kan ikke være rigtig. For der var jeg indom mellem sex og syv.

BRACK.

Nå, så et andet steds da. Det véd jeg ikke så nøje. Jeg véd bare, at han blev fundet —. Han havde skudt sig — gennem brystet.

FRU ELVSTED.

Å, hvor grufuldt at tænke sig! At han skulde ende således!

HEDDA
(til Brack).

Var det gennem brystet?

BRACK.

Ja, — som jeg siger.

HEDDA.

Altså ikke gennem tindingen?

BRACK.

Gennem brystet, fru Tesman.

HEDDA.

Ja, ja, — brystet er også godt.

BRACK.

Hvorledes, frue?

HEDDA
(afvisende).

Å nej, — ikke noget.

TESMAN.

Og såret er livsfarligt, siger De? Hvad?

BRACK.

Såret er absolut dødeligt. Sandsynligvis er det allerede forbi med ham.

FRU ELVSTED.

Ja, ja, det aner mig! Det er forbi! Forbi! Å Hedda —!

TESMAN.

Men sig mig da, — hvor har De fået vide dette her altsammen?

BRACK
(kort).

Gennem en af politiets folk. En, som jeg skulde tale med.

HEDDA
(højlydt).

Endelig engang en dåd!

TESMAN
(forskrækket).

Gud bevare mig, — hvad siger du, Hedda!

HEDDA.

Jeg siger, at dette her er der skønhed i.

BRACK.

Hm, fru Tesman —

TESMAN.

Skønhed! Nej tænk det!

FRU ELVSTED.

Å, Hedda, hvor kan du da tale om skønhed i sligt noget!

HEDDA.

Ejlert Løvborg har gjort op regningen med sig selv. Han har havt mod til at gøre det, som — som gøres skulde.

FRU ELVSTED.

Nej, tro da aldrig, at det er gået til på den vis! Hvad han har gjort, det har han gjort i vildelse.

TESMAN.

I fortvilelse har han gjort det!

HEDDA.

Det har han ikke. Det er jeg så viss på.

FRU ELVSTED.

Jo, han har! I vildelse! Ligesom da han rev vore hæfter istykker.

BRACK
(studsende).

Hæfterne? Manuskriptet, mener De? Har han revet det istykker?

FRU ELVSTED.

Ja, det gjorde han inat.

TESMAN
(hvisker sagte):

Å, Hedda, vi kommer aldrig bort fra dette her.

BRACK.

Hm, det var da besynderligt.

TESMAN
(henover gulvet).

Tænke sig til, at Ejlert skal gå således ud af verden! Og så ikke efterlade sig det, som vilde ha' fæstet hans navn så varigt —

FRU ELVSTED.

Å, om det kunde sættes sammen igen!

TESMAN.

Ja, tænk, om det kunde det! Jeg véd ikke, hvad jeg vilde gi' —

FRU ELVSTED.

Kanské det kan, herr Tesman.

TESMAN.

Hvad mener De?

FRU ELVSTED
(søger i kjolelommen).

Se her. Jeg har gemt de løse lapper, som han havde med, når han diktérte.

HEDDA
(et skridt nærmere).

Ah —!

TESMAN.

Dem har De gemt, fru Elvsted! Hvad?

FRU ELVSTED.

Ja, her har jeg dem. Jeg tog dem med, da jeg rejste. Og så er de ble't liggende i lommen —

TESMAN.

Å, lad mig bare få sé!

FRU ELVSTED
(rækker ham en bunke småblade).

Men det er så forvirret. Så rent om hinanden.

TESMAN.

Tænk, om vi kunde finde ud af det alligevel! Kanske når vi to hjalp hinanden —

Fru Elvsted.

Å ja, lad os forsøge idetmindste —

Tesman.

Det skal gå! Det må gå! Jeg sætter mit liv ind på dette her!

Hedda.

Du, Jørgen? Dit liv?

Tesman.

Ja, eller rettere sagt al den tid, jeg kan råde over. Mine egne samlinger, de får ligge sålænge. Hedda, — du forstår mig? Hvad? Det er noget, jeg skylder Ejlerts eftermæle.

Hedda.

Kanske det.

Tesman.

Og så, kære fru Elvsted, så vil vi ta' os sammen. Herre gud, det nytter jo ikke at ruge over det, som sket er. Hvad? Vi vil sé at komme så vidt til ro i sindet, at —

Fru Elvsted.

Ja, ja, herr Tesman, jeg skal prøve så godt jeg kan.

TESMAN.

Nå, kom så her. Vi må sé på notitserne straks. Hvor skal vi sætte os? Her? Nej, derinde i bagstuen. Undskyld, kære assessor! Kom så med mig, fru Elvsted.

FRU ELVSTED.

Å gud, — om det endda bare var gørligt!

(TESMAN og FRU ELVSTED går ind i bagværelset. Hun tager hat og overtøj af. Begge sætter sig ved bordet under hængelampen og fordyber sig i ivrig undersøgelse af papirerne. HEDDA går hen mod ovnen og sætter sig i lænestolen. Lidt efter går BRACK hen til hende.)

HEDDA
(halvhøjt).

Å assessor, — hvilken befrielse der er i dette med Ejlert Løvborg.

BRACK.

Befrielse, fru Hedda? Ja, for ham er det jo rigtignok en befrielse —

HEDDA.

Jeg mener, for mig. En befrielse at vide, at der dog virkelig kan ske noget frivilligt modigt i verden. Noget, som der falder et skær af uvilkårlig skønhed over.

BRACK
(smiler).

Hm, — kære fru Hedda —

HEDDA.

Å jeg véd nok, hvad De vil sige. For De er dog et slags fagmenneske, De også, ligesom — nå!

BRACK
(ser fast på hende).

Ejlert Løvborg har været Dem mere, end hvad De kanské vil tilstå for Dem selv. Eller skulde jeg ta' fejl i det?

HEDDA.

Sligt svarer jeg Dem ikke på. Jeg véd bare, at Ejlert Løvborg har havt mod til at leve livet efter sit eget sind. Og så nu — det store! Det, som der er skønhed over. Det, at han havde kraft og vilje til at bryde op fra livsgildet — så tidligt.

BRACK.

Det gør mig ondt, fru Hedda, — men jeg nødes til at rive Dem ud af en smuk indbildning.

HEDDA.

En indbildning?

BRACK.

Som De for resten snart vilde kommet ud af alligevel.

HEDDA.

Og hvad er så det?

BRACK.

Han har ikke skudt sig selv — frivilligt.

HEDDA.

Ikke frivilligt!

BRACK.

Nej. Sagen med Ejlert Løvborg hænger ikke ganske således sammen, som jeg fortalte.

HEDDA
(i spænding).

Har De fortiet noget? Hvad er det?

BRACK.

For den stakkers fru Elvsteds skyld brugte jeg et par små omskrivninger.

HEDDA.

Hvilke da?

BRACK.

Først det, at han virkelig allerede er død.

HEDDA.

På hospitalet.

BRACK.

Ja. Og uden at komme til bevidsthed.

HEDDA.

Hvad mere har De fortiet?

BRACK.

Det, at begivenheden ikke gik for sig på hans værelse.

HEDDA.

Nå, det kan jo også være så temmelig ligegyldigt.

BRACK.

Ikke så ganske. For jeg skal sige Dem, — Ejlert Løvborg blev funden skudt i — i frøken Dianas boudoir.

HEDDA
(vil springe op, men synker tilbage).

Det er umuligt, assessor Brack! Der kan han ikke ha' været idag igen!

BRACK.

Han var der i eftermiddag. Han kom for at kræve noget, som han sa', de havde ta't fra

ham. Talte forvirret om et barn, som var ble't borte —

HEDDA.

Ah, — derfor altså —

BRACK.

Jeg tænkte mig, at det kanské kunde været hans manuskript. Men det har han jo selv tilintetgjort, hører jeg. Så må det vel ha' været tegnebogen da.

HEDDA.

Det har vel det. — Og der, — der blev han altså fundet.

BRACK.

Ja, der. Med en affyret pistol i brystlommen. Skuddet havde truffet ham dødeligt.

HEDDA.

I brystet, — ja.

BRACK.

Nej, — det traf ham i underlivet.

HEDDA

(ser op på ham med et udtryk af ækelhed).

Det også! Å det latterlige og det lave, det lægger sig som en forbandelse over alt det, jeg barer rører ved.

BRACK.

Der kommer noget til, fru Hedda. Noget, som går ind under det gemene også.

HEDDA.

Og hvad er det?

BRACK.

Pistolen, som han havde på sig —

HEDDA
(åndeløst).

Nå! Hvad den!

BRACK.

Den må han ha' stjålet.

HEDDA
(springer op).

Stjålet! Det er ikke sandt! Det har han ikke!

BRACK.

Det er umuligt andet. Han må ha' stjålet den —. Hys!

(TESMAN og FRU ELVSTED har rejst sig fra bordet i bagværelset og kommer ind i salonen.)

TESMAN
(med papirerne i begge hænder).

Du, Hedda, — det er næsten ikke muligt for mig at sé derinde under hængelampen. Tænk det!

HEDDA.

Ja, jeg tænker.

TESMAN.

Måtte vi kanské få lov til at sidde lidt ved dit skrivebord. Hvad?

HEDDA.

Ja, gerne for mig. (hurtigt.) Nej, vent! Lad mig få rydde af først.

TESMAN.

Å det behøver du slet ikke, Hedda. Der er god plads.

HEDDA.

Nej, nej, lad mig bare få rydde af, siger jeg. Bære dette her ind på pianoet sålænge. Se så!

(Hun har trukket en genstand, dækket med noteblade, frem under reolen, lægger nogle flere blade til og bærer det hele ind til venstre i bagværelset. Tesman lægger papirlapperne på skrivebordet og flytter lampen fra hjørnebordet derhen. Han og fru Elvsted sætter sig og tager igen fat på arbejdet. Hedda kommer tilbage.)

HEDDA

(bag fru Elvsteds stol, kramser hende blødt i håret).

Nå, søde Thea, — går det så med Ejlert Løvborgs mindesmærke?

FRU ELVSTED
(ser modfalden op på hende).

Å gud, — det blir visst uhyre svært at finde rede i.

TESMAN.

Det må gå. Der er ikke andet for. Og det, at bringe orden i andres papirer, — det er netop noget, som ligger for mig.

(Hedda går hen til ovnen og sætter sig på en af taburetterne. Brack står over hende, støttet til lænestolen.)

HEDDA
(hvisker):

Hvad var det, De sa' om pistolen?

BRACK
(sagte).

At den må han ha' stjålet.

HEDDA.

Hvorfor netop stjålet?

BRACK.

Fordi enhver anden forklaring bør være umulig, fru Hedda.

HEDDA.

Ja så.

BRACK
(ser lidt på hende).

Ejlert Løvborg har naturligvis været her imorges. Ikke sandt?

HEDDA.

Jo.

BRACK.

Var De alene med ham?

HEDDA.

Ja, en stund.

BRACK.

Forlod De ikke værelset, mens han var her?

HEDDA.

Nej.

BRACK.

Tænk Dem om. Var De sletikke ude et øjeblik?

HEDDA.

Jo, kanské et lidet øjeblik — ude i forstuen.

BRACK.

Og hvor havde De Deres pistolkasse imens.

HEDDA.

Den havde jeg nede i —

BRACK.

Nå, fru Hedda?

HEDDA.

Kassen stod der borte på skrivebordet.

BRACK.

Har De siden sét efter, om begge pistolerne er der?

HEDDA.

Nej.

BRACK.

Behøves heller ikke. Jeg så den pistol, Løvborg havde havt på sig. Og jeg kendte den straks igen fra igår. Og fra før af også.

HEDDA.

Har De den kanské?

BRACK.

Nej, politiet har den.

HEDDA.

Hvad vil politiet gøre med pistolen?

BRACK.

Sé til at komme på spor efter ejeren.

HEDDA.

Tror De, at det kan opdages?

BRACK
(bøjer sig ned over hende og hvisker):

Nej, Hedda Gabler, — ikke så længe jeg tier.

HEDDA
(ser sky på ham).

Og hvis De ikke tier, — hvad så?

BRACK
(trækker på skuldrene).

Der er jo altid den udvej, at pistolen er stjålet.

HEDDA
(fast).

Heller dø!

BRACK
(smiler).

Sligt noget siger man. Men man gør det ikke.

HEDDA
(uden at svare).

Og når så pistolen altså ikke er stjålet. Og ejeren opdages. Hvad kommer så?

BRACK.

Ja, Hedda, — så kommer skandalen.

HEDDA.

Skandalen!

BRACK.

Skandalen, ja, — som De har slig dødelig skræk for. De må naturligvis ind for retten. Både De og frøken Diana. Hun må jo forklare, hvorledes det hænger sammen. Om det er et vådeskud eller et drab. Har han villet trække pistolen op af lommen for at true hende? Og så er skuddet gået af? Eller har hun revet ham pistolen ud af hånden, skudt ham, og stukket pistolen ned i lommen igen? Det kunde nok ligne hende. For hun er et håndfast pigebarn, den samme frøken Diana.

HEDDA.

Men alt dette modbydelige kommer jo ikke mig ved.

BRACK.

Nej. Men De må svare på det spørgsmål: hvorfor gav De Ejlert Løvborg pistolen? Og hvilke slutninger vil man uddrage af den kendsgærning, at De gav ham den?

HEDDA
(sænker hovedet).

Det er sandt. Det har jeg ikke tænkt på.

BRACK.

Nå, heldigvis er der ingen fare, sålænge jeg tier.

HEDDA
(sér op på ham).

Jeg er altså i Deres magt, assessor. De har hals og hånd over mig fra nu af.

BRACK
(hvisker sagtere):

Kæreste Hedda, — tro mig, — jeg skal ikke misbruge stillingen.

HEDDA.

I Deres magt lige fuldt. Afhængig af Deres krav og vilje. Ufri. Ufri altså! (rejser sig hæftigt.) Nej, — den tanke holder jeg ikke ud! Aldrig.

BRACK
(sér halvt spottende på hende).

Man plejer ellers at finde sig i det uundgåelige.

HEDDA
(gengælder blikket).

Ja, kanské det.

(Hun går henover mod skrivebordet.)

HEDDA
(undertrykker et uvilkårligt smil og efterligner Tesmans tonefald).

Nå? Lykkes det så, Jørgen? Hvad?

TESMAN.

Vorherre véd, du. Det blir ialfald hele måneders arbejde, dette her.

HEDDA
(som før).

Nej tænk det! (farer let med hænderne gennem fru Elvsteds hår.) Er ikke det underligt for dig, Thea? Nu sidder du her sammen med Tesman, — ligesom du før sad med Ejlert Løvborg.

FRU ELVSTED.

Å gud, hvis jeg bare kunde beånde din mand også.

HEDDA.

Å, det kommer nok — med tiden.

TESMAN.

Ja, véd du hvad, Hedda, — jeg synes virkelig, jeg begynder at fornemme noget sådant. Men sæt så du dig hen til assessoren igen.

HEDDA.

Er der ingen ting, I to kan bruge mig til her?

TESMAN.

Nej, ingen verdens ting. (vender hovedet.) Herefter får såmæn De være så snil at holde Hedda med selskab, kære assessor!

BRACK
(med et øjekast til Hedda).

Skal være mig en overmåde stor fornøjelse.

HEDDA.

Tak. Men iaften er jeg træt. Jeg vil lægge mig lidt derinde på sofaen.

TESMAN.

Ja gør det, kære. Hvad?

(HEDDA går ind i bagværelset og trækker forhængene til efter sig. Kort ophold. Pludselig høres hun at spille en vild dansemelodi inde på pianoet.)

FRU ELVSTED
(farer op fra stolen).

Uh, — hvad er det!

TESMAN
(løber til døråbningen).

Men, kæreste Hedda, — spil da ikke op til dans iaften! Tænk da på tante Rina! Og på Ejlert også!

HEDDA
(stikker hovedet frem mellem forhængene).

Og på tante Julle. Og på dem allesammen. — Herefter skal jeg være stille.

(Hun lukker atter for sig.)

TESMAN
(ved skrivebordet).

Hun har visst ikke godt af at sé os ved dette sørgelige arbejde. Véd De hvad, fru Elvsted, — De skal flytte ind til tante Julle. Så kommer jeg op om aftenerne. Og så kan vi sidde og arbejde d e r. Hvad?

FRU ELVSTED.

Ja, det vilde kanské være det bedste —

HEDDA
(inde i bagværelset).

Jeg hører godt, hvad du siger, Tesman. Men hvad skal så jeg fordrive aftenerne med herude?

TESMAN
(blader i papirerne).

Å, assessor Brack er visst så snil, at han sér ud til dig alligevel.

BRACK
(i lænestolen, råber muntert).

Gerne hver evige aften, fru Tesman! Vi

skal såmæn få det nokså morsomt sammen her, vi to!

HEDDA
(klart og lydeligt).

Ja, nærer De ikke det håb, assessor? De, som eneste hane i kurven — —

(Et skud høres derinde. Tesman, fru Elvsted og Brack farer ivejret.)

TESMAN.

Å, nu fingrerer hun med pistolerne igen.

(Han slår forhængene tilside og løber ind. Fru Elvsted ligeså. Hedda ligger livløs udstrakt på sofaen. Forvirring og råb. BERTE kommer forstyrret fra højre.)

TESMAN
(skriger til Brack):

Skudt sig! Skudt sig i tindingen! Tænk det!

BRACK
(halvt afmægtig i lænestolen).

Men, gud sig forbarme, — sligt noget gør man da ikke!

